

Proizvodni rezultati v septembru

Čeprav je preskrba z naročili v zadnjem času ugodna, v preteklih mesecih nismo preveč uspešno izpolnjevali planskih nalog. Septembra se je stanje izboljšalo in smo tako presegle proizvodni in prodajni plan. Posamezne temeljne organizacije prikazujejo naslednji rezultat:

TOZD vijakarna je količinski plan preseгла za 9%, komadni pa za 2%. Proizvodnja je bila največja v primerjavi s planom pri kovinskih in iver vijakih do 3,5 mm, pri specialnih zakovicah, razcepkih, pa tudi plan proizvodnje pri krovnih vijakih smo presegle za 26%. Odprema je bila nekaj

ta površinske zaščite izdelkov v Podnartu je v izdelavi, samoupravni sporazum o izpeljavi skupne naložbe s Plamen Kropa pa smo na zborih delavcev že potrdili.

V septembru je začela TOZD verigarna odpremljati snežne verige, tako za domači trg kot za izvoz. Odprema je bila 505 ton, kar je 50% več od plana, vrednostno pa predstavlja to kar 100% preseganje. Snežne verige spadajo med kvalitetnejše izdelke, v katere je vložena več dela in tako je prodajna cena nad povprečno doseženimi.

Z uspešno proizvodnjo se lahko pohvalijo tudi v TOZD

oprema za sidrne verige. V izdelke TOZD kovačnica je vloženo dosti dela, zato je dosežena prodajna cena nad povprečno. Težave pa imajo z nekaterimi neakumulativnimi izdelki. Ob sestavljanju gopodarskega načrta bo potrebno to upoštevati.

V TOZD orodjarna in vzdrževanje je še vedno problem delovna sila, kar pa ni lahko rešljivo. Kljub temu skušata potrebe proizvodnih TOZD čimbolje zadovoljiti.

TOZD industrijska oprema je plan proizvodnje preseгла za 21% in je tako dosegla največjo proizvodnjo letos. Takšni proizvodnji je sledila tudi uspešna prodaja, ki je znašala 3.545.000 din. Le v marcu je bila dosežena višja.

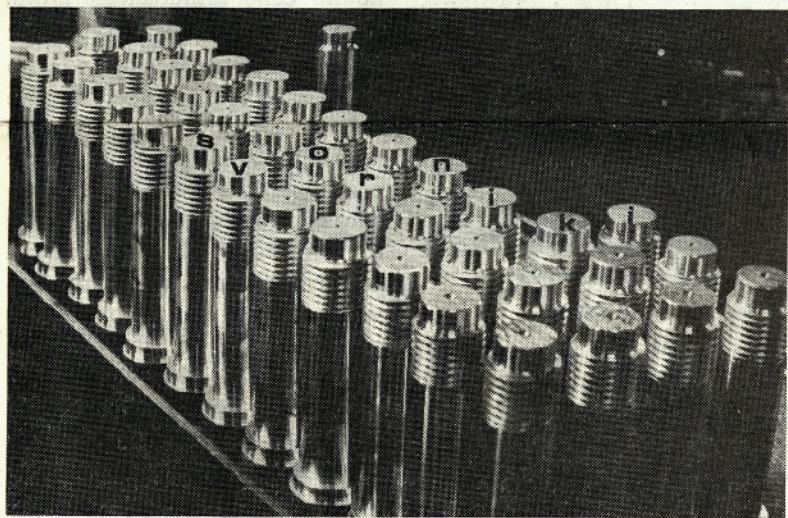

V preteklem razdobju smo znatno zaostajali za predvidenim izvozom. V septembru smo izvozili največ v letošnjem letu, 187% v primerjavi s planirano količino in 181% vrednostno. Kumulativno pa še vedno zaostajamo. Dosežena prodajna cena pa je znatno nižja od domače.

Ob koncu navajamo podatke o doseženih OD na delavca v avgustu:

Jesenice	5829
Ravne	6320
Štore	5914
Plamen	5404
Tovil	5821
Veriga	5571
Žična	5612
MI	6.494
DS SŽ	8602

Marjana Kozamernik

manjša od proizvodnje in je znašala 318 ton, tudi prodajna cena je bila dosežena v zadovoljivi višini. Ugotavljamo pa, da se program sanacije v TOZD vijakarna ne izvaja v celoti. Ob koncu oktobra nam bodo znani podatki o poslovnem uspehu v tretjem tromesečju, iz katerih bo razvidno, ali smo uspeli finančni uspeh izboljšati.

TOZD verigarna je nadaljevala uspešno doseganje plana proizvodnje kot že v preteklih mesecih, vendar je bila količinska proizvodnja največja doslej. Tako je znašala količinska proizvodnja na zaposlenega 1478 kg, kar je 8% več od planirane produktivnosti. Plan eksterne proizvodnje je preseгла za 7%, pa tudi na internem trgu je planske obveznosti preseгла. Tako je pri cinkanju plan bistveno presežen. Potrebe po površinski obdelavi izdelkov so vedno večje in tako je rekonstrukcija obstoječe galvanike nujna. V prihodnjih letih bomo problem celotne površinske obdelave reševali skupno s Plamen Kropa. Investicijski elaborat gradnje obra-

sidrne verige, saj so količinski in vrednostni plan presegle, še posebno pri grupi sidrskih verig nad 43 mm, elektrovarjenih verigah — konci 13—26, izdelali pa so tudi vlečene žice. Proizvodnja visokoodpornih verig za interni trg je bila 119% večja kot v planu, za eksterni trg pa zaostaja. Odprema je bila 967 ton, kar je 62% nad planom. Vrednostna realizacija je prav tako nad predvideno, vendar povprečna prodajna cena zaostaja, saj je je v odpremljeni količini 376 ton žice in pa sidrne verige, namenjene izvozu. Podobno kot v TOZD vijakarna tudi tu ugotavljajo, da se program sanacije ne izvaja v celoti, kar kažejo podatki o finančnem poslovanju v juliju in avgustu, za september pa bodo znani koncem oktobra.

TOZD kovačnica je proizvodni plan dosegla 96%, odprema je bila na planirani višini. Še posebno je bila uspešna proizvodnja dvoverzičnih transporterjev, po katerih je veliko povpraševanje. Nad planom je tudi proizvodnja omč, stezalic, žičnih spon, za interni trg pa

Splošni sektor — raznovrstna dejavnost

V našem splošnem sektorju se stekajo mnoge dejavnosti, brez katerih si danes ni mogoče zamisliti dela in obstoja delovne organizacije.

Da bi naši bralci o tem zvedeli kaj več, smo vodji splošnega sektorja tov. Stuško zastavili nekaj vprašanj. Pa pogledimo, kaj smo ga vprašali in kaj je odgovoril:

VPRAŠANJE

Delo v splošnem sektorju je zelo različno, saj spada vanj po organizacijski strukturi več dejavnosti. Kakšni problemi se pojavljajo pri koordinaciji dela vseh različnih področij?

ODGOVOR

Splošni sektor že z imenom pove, da se v njem opravljajo dela, ki ne spadajo v noben bolj specialen sektor. Nekatera stalna dela so že opredeljena kot splošna in iz skupa teh del se je izoblikoval oddelek referat ali posebna opravila. Precej je del, ki bi jim lahko rekli »dela ad hoc« in ki pridejo v splošni sektor, ker je jasno, da se v drugih sektorjih ali službah že po njihovi naravi najbrž ne morejo opravljati. Takšno delo je na primer urejanje vprašanj s krajevno skupnostjo, razdelitev zemljišča vrtičkarjem, posredovanje spornih zadev predsedniku izvršnega sveta glede samoupravnega sporazumevanja za interesne skupnosti in podobno. Še več pa je takšnih del, ki ne padejo povsem v normalno strukturo del splošnega sektorja, temveč na njihovo obrobje in so nekakšen operativni konglomerat vsega splošnega, kar je treba v tovarni podelati. Usklajevanje in opravljanje takšnih del je najtežje. Koordinacija del med oddelki ali referati v sektorju so včasih težavni zaradi svoje različnosti, saj se je treba v enem dnevu ukvarjati od ure-

ditve skladišča za krompir in ukradenih verig ali greznice v počitniškem domu do razlaganja akta na samoupravnem organu in zastopanja tovarne na sodišču. Zaradi nehierarhične povezave vodenja pa je koordinacija splošnih del med sektorji malodane nemogoča.

VPRAŠANJE

Prav zdaj pripravljamo programe dela posameznih sektorjev in služb na osnovi svobodne menjave dela. Ker te programe delamo letos prvič, se verjetno pojavljajo nekatere težave. Kako ste pripravili osnutke programov dela v splošnem sektorju?

ODGOVOR

Tako kakor je bilo dogovorjeno. Vsa dela in naloge sem porazdelil po stroškovnih mestih, izračunal število točk in procentualno razmerje razdelitve vrednosti programa med nalogami in med stroškovnimi mesti, prišel ustrezno procentualno povečanje za leto 1979 in glede na število zaposlenih razdelil po temeljnih organizacijah. Isti princip sem uporabil za stroškovno skupino I. in II. Po mojem mnenju bo imel program dve veliki težavi: pravilnost zajemanja stroškov po stroškovnih mestih glede na staro število mest in odločitev o ocenitvi stroškov oziroma OD še zlasti, če upoštevamo ocenitev del in nalog.

VPRAŠANJE

Kot nam je znano, prvi referendum za sprejem novega sporazuma o delitvi OD ni uspel. O vzrokih smo dosti razpravljali in o njih pisali. Zakonski predpisi določajo, da moramo imeti te zadeve urejene do 11. decembra 1979. Kako daleč je priprava predloga sporazuma in pravilnika o delitvi OD?

ODGOVOR

Najprej moram poudariti, da zakonski predpisi določajo 11. 12. 1978 kot skrajni rok samoupravne normativne ureditve skladno z zakonom o združenem delu. V ta rok pa bi kvečjemu lahko šteli razvid del in nalog. Sporazum in pravilniki o dohodku pa bi morali biti sprejeti že do 31. 12. 1977. Samoupravni sporazum o skupnih osnovah za razporejanje čistega dohodka in delitvi sredstev za OD je bil na referendumu januarja zavrnjen. Isti sporazum se bo z malenkostnimi spremembami ponovno pojavil na referendumu, le da bodo delavci hkrati odločali tudi o pravilnikih TOZD za delitev obeh dohodkov, kar pomeni, da bo zajet celoten kompleks delitve OD do približnega individualnega izračuna. Skupaj s tem bo rešen tudi razvid del in nalog. Danes je situacija naslednja: osnova za vse delo glede na sklep DPO o hkratni in ne postopni rešitvi vprašanja delitve čistega dohodka je razvid del in nalog. Ta razvid je izdelan za temeljne organizacije sidrne verige, vijakarno, vzdrževanje in kovačnico. Razvid ponovno dela orodjarna, ker stari koncept ni bil pravilen, pripravljata ga verigarna, TIO ga je že oddal, vendar še ni pregledan. Najtežje tako z razvidom kakor z ocenitvijo del in nalog pa bo v skupnih službah, kjer je najmanj izdelanih oziroma pripravljenih kriterijev. Do roka bodo po vsej verjetnosti sprejeti pravilniki za delitev OD za temeljne organizacije sidrne verige, vijakarno, vzdrževanje, kovačnico, morda tudi verigarno in orodjarno s tem, da bodo po sprejemu razvida potrebne nekatere korekcije. Skoraj gotovo bo TIO v zakasnitvi. Velike težave pa bodo s skupnimi službami.

(Nadaljevanje na 2. strani)

OB DEVETEM KONGRESU SLOVENSkih SINDIKATOV

Prav ob izidu našega glasila je končal z delom 9. kongres slovenskih sindikatov, ki je bil 25. in 26. oktobra 1978 v Mariboru.

O pripravah na kongres smo v VERIGI že pisali, pričakujemo pa, da nas bo naš delegat, ki je sodeloval na kongresu, preko našega glasila seznanil o delu in predvsem o zaključkih kongresa slovenskih sindikatov.

Simbol 9. kongresa, ki ga posredujemo, je posrečen prikaz delavskega gibanja. Srp in kladivo, ki v dvobarvni predstavitvi vključuje številko devet (zaporedna številka kongresa). Srp se ob vrhu prelije v plamenico, ki simbolizira revolucijo in rast delavskega gibanja. Avtorji so dipl. arch. Matevž Bertonec in grafični oblikovalec Ivan Dvoršak iz Maribora. Simbol je še posebno zanimiv za zbiralce značk.

(Nadaljevanje s 1. strani)

VPRAŠANJE

Navadno so za vse nas najbolj zanimivi sporazumi o delitvi OD in o delovnih razmerjih. Pri obravnavi osnutkov teh sporazumov je javna obravna najbolj živahna, saj se njihova vsebina konkretno nanaša na pravice in dolžnosti delavca v združenem delu. Kdaj bo pripravljen osnutek sporazuma o delovnih razmerjih?

ODGOVOR

Pretežni del pravilnika o delovnih razmerjih je v konceptu pripravljen. Manjkajo ravno zadeve v zvezi z odmori, dopusti in prostim časom. Predvidoma bo osnutek pripravljen do konca tega meseca.

VPRAŠANJE

Predvidene so nekatere spremembe pri določanju števila dni dopustov. O tem ste že pisali v našem glasilu. Kakšen je končni predlog?

ODGOVOR

Končni predlog še ni formiran. Vsekakor pa bo osnova vzeta iz priporočil in stališč o enotnem urejanju delovnih razmerij v SZ, kjer so že ugrajene zakonske spremembe. Prav tako je za delavce nad 50 let starosti predvideno sukcesivno podaljšanje 5 dni dopusta, ki ga omogoča zakon.

VPRAŠANJE

V splošni sektor spada tudi okrepčevalnica. S kvaliteto hrane smo v glavnem zadovoljni, sprejeli smo tudi zvišanje lastne udeležbe za topli obrok. Ali je cena malice od junija dalje še porastla?

ODGOVOR

Ne. Če primerjamo julij in avgust, lahko celo ugotovimo, da so se stroški nekaj zmanjšali, število obrokov pa je naraslo. Vendar bo september po vsej verjetnosti pokazal spet staro sliko.

VPRAŠANJE

Pogosto slišimo pripombe, naj bi vsi dobili vrednostne bone v enaki višini, v okviru določil sindikalne liste in višine razpoložljivi

vih sredstev. S temi boni bi potem plačevali polno ceno malice. Zaželjena bi bila tudi dva različna obroka. Ali obstajajo možnosti, da bi vse to realizirali?

ODGOVOR

Dva različna obroka zaenkrat tehnično še nista možna, dokler ne adaptiramo kuhinje. Zadeva z boni bi bila možna, če bi ustvarili dovolj sklada skupne porabe in če bi temeljne organizacije pokrivalo eventualne izgube, ki bi lahko nastale z upadom števila uporabnikov ob spreminjanju cen.

VPRAŠANJE

Kmalu bodo znani poslovni rezultati poletnega doma. Kako ocenjujete letošnjo sezono?

ODGOVOR

Letos je bila na pobudo sindikata cena v počitniškem domu nespremenjena, medtem ko se je za ožje svojce celo za 20% zmanjšala. Prav tako se je na predlog sindikata skrajšala doba sezonskih in podaljšala doba predsezonskih cen. Ugotavljamo pa, da se je število nočitev povečalo za 27% ali 1023 nočitev. Tako je pred zaključnim računom težko reči, kakšen je bil končen uspeh.

VPRAŠANJE

Kakšne so možnosti za adaptacijo počitniškega doma v prihodnjem letu?

ODGOVOR

Teh možnosti ni. Urediti bo treba ponikovalnico in nekatera manjša popravila. Predvidena je tudi izdelava glavnega projekta za adaptacijo starega doma, kaj več pa realno ne bomo uspeli. Stvari v Crikvenici in pri nas se odvijajo zelo počasi. Za lokacijsko dokumentacijo pri zavodu za urbanizem Crikvenica imamo vloženo vse potrebno že od 5. maja letos, vendar še vedno ni nič narejenega.

Tovarišu Stušku, ki bi nam lahko posredoval odgovore še na mnogo drugih vprašanj, se najlepše zahvaljujemo.

Uredništvo

POPRAVEK

V članku ZMANJKALO DENARJA, ki je bil objavljen v št. 9 VERIGE, je v postavki rekreacijsko kegljanje, tiskarski škrat pozabil pred ničlo vstaviti št. 1, kar pomeni, da je porabljeni znesek 10.244 din in ne 0.244, kot je bilo objavljeno.
Se opravičujemo!

Delo na plinovodu v bližini Lesc

Plin pred vrati

Vsako, ki se pelje po glavni cesti od Lesc proti Ljubljani ali Radovoljici, lahko vidi, da se dela v zvezi s slovenskim plinovodnim sistemom vedno bolj približujejo tudi naši tovarni.

Delavci firme SPI-BATIGNOLLES in njihovi kooperantje skoraj brez zamud polagajo še zadnje kilometre slovenskega plinovodnega sistema (severni krak), po katerem bo pritekalo zemeljski plin iz Sovjetske zveze in s katerim bo kurilo za začetek 62 slovenskih organizacij združenega dela.

Glavni magistralni plinovod poteka severno od Radovoljice proti Jesenicam (za Železarno Jesenice), ki je najbolj oddaljen potrošnik zemeljskega plina na tej veji v Sloveniji. Odcep za Lesc je narejen v Novi vasi in poteka preko leškega letališča proti tovarni Žito v Lescah. Med novim skladiščem Žita in Pinterjevim parkom severno od železniške proge je locirana merilno regulacijska postaja za zemeljski plin. To bo stavba velikosti ca. 11 x 6 x 3,5 m z varovalnim pasom 30 m na vse strani, kjer se bo visoki tlak plina reduciriral na nizki tlak, tako da bo uporaben za odjem v naši OZD.

V radovljiški občini smo v naši OZD edini odjemalec zemeljskega plina, in sicer imamo določeno pogodbeno količino na leto, 1979 3,512.000 Nm³ plina s pričetkom odjema 1. 1. 1979.

Koliko smo daleč z deli v naši OZD?

Načrti za razvod in izvajalec del od vstopa v TVL do naših potrošnikov so izdelani in izbrani. Prav tako je izbran najugodnejši ponudnik za opremo vseh predvidenih porabnikov zemeljskega plina. Vsa oprema (gorilci in merilno-regulacijska armatura) bo uvožena in strokovno montirana. Objavljeni rok za pričetek dobave in montaže opreme je konec oktobra.

Dogovorili smo se, da bomo najprej opremili s plinsko armaturo vse peči v novi kovačnici, potem žarilne peči in segrevno peč v TOZD sidrne verige in nazadnje še opremili kotle v kotlovnici za kombinirano kurjenje (plin ali mazut).

O prednostih kurjenja z zemeljskim plinom sem v glavnem že omenil v enem izmed prejšnjih števil glasila.

Kaj pa cena zemeljskega plina?

Ugotavlja se, da bo cena zemeljskega plina višja kot je sedanja cena mazuta. Vendar so svetovne napovedi takšne, da se bo cena mazuta hitreje povečevala kot pa cena zemeljskega plina, tako da je tudi s tega stališča upravičena uporaba zemeljskega plina kot energetskega medija.

Osnovna cena za leto 1978 je določena z 3,05 din za 8900 kcal/Nm³.

Osnovna cena je izoblikovana iz naslednjih stroškov:

- nabavna cena,
- penali,
- stroški transporta preko ČSSR in Avstrije,
- stroški obratovanja slovenskega plinovodnega sistema.

Pri tem predstavljajo zadnje tri postavke približno 55% osnovne cene zemeljskega plina.

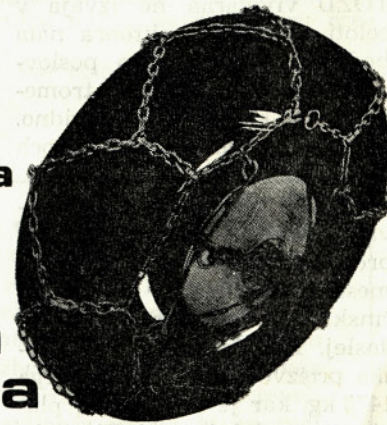
Seveda se bo osnovna cena zemeljskega plina tudi spreminjala, predvsem v odvisnosti porabe. Osnovna cena namreč velja samo za enakomerni odjem skozi vse leto. Nihanja na večjo ali manjšo porabo pa bodo vplivala na povečanje osnovne cene zemeljskega plina.

Na kratko lahko zaključim:

Ne glede na trenutno ceno zemeljskega plina predstavlja nov vir energije pri slovenskih porabnikih sigurno določene pozitivne lastnosti, ki se bodo odražale pri delu (tehnologija) in varstvu okolja (ekologija), kakor tudi pri celotnem slovenskem in jugoslovanskem gospodarstvu, ki je vključilo obdobje 1976—1980 v akcijo za zagotovitev regionalnega pridobivanja, pretvarjanja, transporta in porabe energije.

Lado Žemva

snežna veriga
RIVAL
najlažja
najhitrejša
montaža

ALI VESTE?

— Da smo v TVL leta 1968 (torej pred desetimi leti) izdelali 9,208.287 kg izdelkov, zaposlenih pa je bilo takrat 1034 delavcev (povprečno), kar pomeni, da je odpadlo na vsakega zaposlenega 742 kg proizvodnje mesečno. Letos po podatkih za prvo polletje pa smo proizvedli 891 kg mesečno na vsakega zaposlenega, kar pomeni, da je bila letos proizvodnja na posameznika mesečno za 149 kg večja kot pred desetimi leti. Porast produktivnosti, ki se najbolj realno ocenjuje po količinski proizvodnji, je očiten. Vendar bi glede na vložene investicije v tem času in modernizacijo tehnologije pričakovati več.

Izgradnja nove proizvodne hale

Zadnje poročilo o izgradnji novega objekta sem podal v juliju. Med tem se je na našem največjem gradbišču marsikaj spremenilo in seveda tudi premaknilo, tako da bo ponovno poročanje o izgradnji obširnejše za jelo celotno problematiko. Ta je seveda zanimiva za celoten kolektiv naše tovarne, saj vsi prispevamo k novogradnji, posebno pa TOZD orodjarna in še posebej naš novi TOZD TIO, ki še vedno živi in dela v nenormalnih pogojih za delo.

Najprej bi se vrnil h gradnji. V samem začetku montaže jeklene konstrukcije so dela potekala zelo hitro in objekt je kar vidno rasel in dobival svojo končno podobo. Za to je seveda poskrbela primerna mehanizacija in kar tri ekipe izvajalca TRIMO. Sredi avgusta pa se je zadeva zataknila, in sicer zaradi različnih vzrokov. TRIMO, kot izdelovalec hale »na ključ«, kot rečeno, ni pravočasno nabavil svetlobne kupole pri Novolesu in tako seveda ni mogel pričeti s pokrivanjem izgotovljene jeklene konstrukcije za proizvodno halo. Ko so te prišle, pa ni pravočasno organiziral zaščitnega barvanja zgornjega dela nosilcev jeklene konstrukcije, tako da je moral naš nadzorni gradbenik celo ustaviti pokrivanje objekta.

katerem bo zabetoniran izoliran parapetni zid z zaključnim profilom na vrhu. Ta profil je obenem osnova za slepe okvirje aluminijastih oken. Parapetni zid v prizidku objekta je že narejen, manjka samo zaključni profil, ki ga montira TRIMO.

Sama proizvodna hala je pripravljena za postavljanje slepega okvirja oken in oblaganje s fasadnimi ploščami. Hidroizolacija strehe, ki jo na našo željo in po dogovoru s TRIMO Trebnje izdeluje podjetje TECTUM Ljubljana, pa poteka pravočasno in v skladu z dogovorom. Omeniti moram, da je za to odločilnega pomena primerno vreme, saj je od suhe podlage odvisna tudi kvaliteta hidroizolacije na strehi. Prav tako smo po nasvetu izvajalca hidroizolacij TECTUM spremenili prvotno dvoslojno hidroizolacijo izotekta, ki je imel zgoraj refleksni premaz, obstojen največ 2 leti. Glede na možnosti, ki jih imamo zaradi razponov nosilcev in s tem seveda strešne kritine, smo se odločili za 5 mm sloj hidroizolacije, imenovan birezplast T5 in zgoraj 4 mm sloj, imenovan refleks BIT. Ta je posut s škrljem, ki je vtisnjen in tako preprečuje škodljivi vpliv sonca na hidroizolacijo. Obstojnost tega sloja je 5–10 let in se ga da popravljati.

novembra 1978 tako, da se bo lahko pričelo z izgradnjo grobih instalacijskih del.

Po drugi plati pa še vedno tečejo dela za pridobitev gradbenega dovoljenja III. faza, ki obsega vse preostalo od tehnologije, instalacij, tehnoloških odplak, požarnega varstva, varstva okolja pred hrupom in onesnaževanjem do izdelanega projekta za skladiščenje olj, barv in lakov ter primerne pripravljanja in odstranjevanja emulzij. O vsem tem bom več povedal v eni prihodnjih števil.

Ivo Vuković

Montaža jeklene konstrukcije je nevarno delo

V premislek

Osnovna značilnost sedanje moderne dobe je nesluten razvoj proizvodnih sil. V zadnjih desetih letih smo bili priča pravi tehnološki revoluciji in znanstvenim dosežkom na različnih področjih, ki zaradi strokovne zahtevnosti pri obvladovanju posameznih problemov vse bolj vodijo v specializacijo in širšo delitev dela, obenem pa v organizirano povezovanje in združevanje umskih in ekonomskih potencialov. V vsakodnevem žargonu navadno ugotavljamo, »da je življenje postalo zahtevno in komplicirano«.

Nauk o nenehnem in stalnem razvoju nas uči, da stvari in rešitve niso nikoli dokončno oblikovane in definirane. Razvoj se nikoli ne ustavi in nenehno teče dalje.

Tako lahko zaključujemo, da pine odvisen predvsem od kvalitete njenih subjektov, ki se odraža v kvalifikacijski strukturi in strokovni usposobljenosti ter nenehnem izobraževanju ob delu in strokovnega izpopolnjevanja le-te. Kadar so programi dela jasno začrtani in ciljno opredeljeni, ti subjekti pa tvorno povezani v delovne skupine (teame), uspeh navadno ne izostane.

Pot, da pridemo do končnega proizvoda, ki v skladišču gotovih izdelkov čaka na odpremo, je sestavljena iz mnogih aktivnosti, ki jih v grobem lahko razdelimo v dve skupini:

- naloge pripravljalne funkcije za proizvodnjo in
- neposredna proizvodnja.

Odgovor na vprašanje, kdaj bo proizvodnja nemoteno in s tem optimalno potekala, je dokaj lahek in enostaven — takrat, kadar bo dobro pripravljena, kadar bodo vse malenkosti do zadnje faze predvidene in predhodno proučene.

To, da je proizvodnja »dobro postrežena«, je osnovna naloga strokovnih služb. Zakaj takšen uvod k jedru problema? Zato, da so nakazani vzroki in osnovni koncepti dela pri reševanju tekočih nalog.

Nesporno je, da v sklopu nalog v pripravljalni funkciji proizvodnje zavzame tudi tehnološki oddelek pomembno in odgovorno mesto. Ob znanih naporih naše DO za prehod v kvalitetnejšo proizvodnjo, ki nam bo rezala boljši kos kruha, je ta odgovornost še veliko večja. Najtežje je vedno takrat,

ko je treba stvari realizirati v praksi. Ob vsakodnevem delu je tehnolog postavljen pred vrsto zahtevnih vprašanj, katerim mora dati odgovor. Delo je uokvirjeno v razpoložljive možnosti in v izbiro optimalne variante, sestavljeno iz samostojnega teoretičnega razglabljanja, do konsultacij s sodelavci in aktivnega vključevanja v nulti seriji. Tehnolog mora biti nosilec racionalizacij in izboljšav ter s tem adaptacij že utečenih postopkov, prav tako pa tudi avtor in predlagalec takih načinov dela, ki bodo razbremenjevali delavca težkih fizičnih del.

Tu se pripravlja tudi tehnična dokumentacija, ki mora biti popolna, pregledno shranjena in zavarovana, saj je rezultat dolgoletnega dela, truda in raziskav in tako predstavlja največjo vrednost tovarne. Ker želimo v celoti vplivati na vse znane aktivnosti nekega tehnološkega procesa (usklaščanje

materiala, transport, delovne in kontrolne operacije, embalaranje, skladiščenje izdelka), uvajamo v tem oddelku tudi delovne naloge s področja embalaranja, transportni študij, študij tlorisnih dispozicij ter interno standardizacijo materialov, izdelkov itd. ter s tem v zvezi planiramo dodatne izvajalce nalog. Ob vseh teh za proizvodnjo življenjsko pomembnih nalogah, pa ugotavljamo, da izredno zanimivo strokovno delo v tem oddelku ni privlačno.

Naša prizadevanja za pridobivanje kadrov z zahtevano šolsko izobrazbo, ki bi pokrivali tekočo fluktuacijo in nove potrebe, so ostala neuspešna.

Kaj se bo zgodilo s proizvodnjo, ki ostaja brez strokovnega kadra v tehnološkem oddelku? Odgovor je grenak...

Gvido Melink

Kaj pa odgovornost za izgube

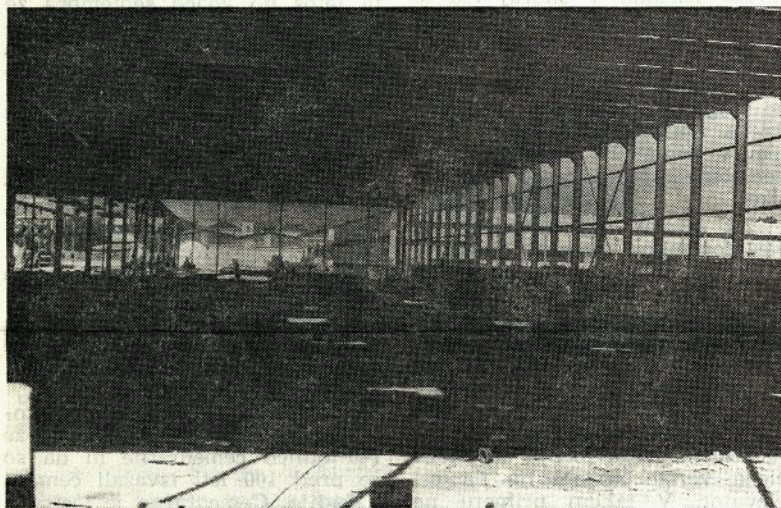
Ko informiramo kolektiv o podatkih, o izgubah, postane aktualno vprašanje tistih TOZD, ki poslujejo z izgubami. Zgodbe o »izgubarjih« trajajo že predolgo in se prepogosto ponavljajo. Precejšnje število ljudi je prepričano, da bo odpravljanje nerentabilnega poslovanja z izgubami toliko težje, če bomo nadaljevali s prakso, da poravnamo izgube na račun tistih, ki poslujejo in delajo dobro. Potrebno bo konkretizirati odgovornost za poslovanje z izgubami. Pri sedanjih praksi, to je saniranje izgub, je bilo dokaj takšnih nerazumljivih postopkov, ki izkrivljajo nekatera temeljna načela samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov, kot so: načela dohodka, samoupravno dogovarjanje, delitev po rezultatih in podobno. Vse preveč je bilo in je pri izgubarjih prisotno prepričanje, da nekdo mora prikriti izgube, ker je negativno vplivala na gospodarski odnos in boljšo organizacijo dela in poslovanja. Analize vzrokov takšnega poslovanja kažejo, da so najbolj odgovorni TOZD sami in sicer zaradi slabe organizacije in zaradi neprilaganja tržišču. Prav go-

tovo bi bilo drugače, ko bi izražali zahteve po zakonskih normah, po katerih je za te kolektive predvideno izplačevanje zajamčenih osebnih dohodkov za dobo nerentabilnega poslovanja.

Gotovo ne bo nihče zadovoljen, da bi prišlo do tega, toda enkrat bo treba po tej poti, če želimo izkoreniniti navado, da živimo na tuj račun. Odkrito je treba povedati, da je med temi temeljnimi organizacijami združenega dela dosti takšnih, ki imajo slabo delavno disciplino, nezainteresirane strokovne službe, za katere bi bil ukrep plačevanja zajamčenih OD zadosten signal, da bi pričeli odločneje odpravljati subjektivne slabosti.

Postavlja se vprašanje, ali se z uveljavljanjem administrativnega ukrepa zastruje odgovornost za izgube. Seveda je odgovor povsem pritrdilen. Drugo vprašanje je, ali je na primer dobro, da zaradi uveljavljanja ukrepa vsi člani kolektiva dobivajo enak dohodek. Zapleteno in pomembno pa je vprašanje, ali je kolektiv sposoben, da se z odpravo lastnih slabosti iznebi izgub.

Franc Hanžič

Nova hala dobiva končno obliko

Kljub temu, da je bil praktično ves material za montažo hale na gradbišču, pa nam je sčasoma ostala na delu samo ena ekipa, ker ima TRIMO podobno gradbišče v Trzinu in na Blejski Dobravi. Vse naše prizadevanje, da bi to nekako pospešili, so dodatno pokvarili še dopusti, izgovori, da nimajo zadosti atestiranih varilcev in končno še nepodpisani dogovor med TRIMO-Trebnje in »Alprem« Kamnik zaradi izdelave aluminijastih oken.

Zaradi pomanjkanja lastnih delavcev je moral TRIMO poskati dodatne izvajalce za barvanje jeklene konstrukcije in pokrivanje strehe z njihovo kritino. Izdelava aluminijastih oken, montaža in zasteklitev bo po vsej verjetnosti stekla po dogovoru z »Alpremom«, saj so si objekt že ogledali in prav tako smo imeli več delovnih sestankov o izvedbi in detajlih. Če bi že imeli izdelan parapetni zid v skladišču, bi nam montirali tudi slepe okvirje za omenjena aluminijasta okna. Ta okna pridejo po celi dolžini novega objekta, in sicer na obeh straneh. Prav tako bodo taka okna montirana v pritličju in nadstropju prizidka.

Trenutno na gradbišču potekajo naslednja dela:

Dokončuje se varjenje nosilne konstrukcije, nakar se bo takoj začela montaža svetlobnih kupol in pokrivanje strehe s »trimo« ploščami. SGP Gorenjc Radovljica izdeluje v skladiščnem delu hale temelj parapetnega zidu, na

V prizidku objekta tečejo priprave za pokrivanje strehe, SGP Gorenjc pa je v glavnem zaključil vsa betonerska dela.

Zaradi bližnje izgradnje plinovoda zemeljskega plina, ki bo napajal našo tovarno, je seveda nujno, da z njegove trase umaknemo vse tisto, kar je v napoto, oziroma prej izdelamo določene objekte, kot sta zasilni izhod iz zaklonišča in povratna kanalizacija ob JZ steni objekta. Plinska cev premera 125 mm bo tekla v globini 1,5 m in sicer med prizidkom in Šobčevo ulico ter ob JZ steni objekta do plinske postaje. Samo polaganje plinovoda poteka tako, da s trase odstranijo prst, pripeljejo cevi in jih pri varjenju postavijo na podstavke tako, da lahko pri nadaljnjem delu izvedejo kontrolo zvarjenih mest z izotopom in izolacijo cevi. Šele nato pride kopanje jarka, spuščanje cevi v jarek, zasipanje in ureditev okoliče.

Iz tega je takoj razvidno, da moramo čimprej odstraniti gradbeno dvigalo in sprostiti celotno traso, kar je že v teku in bo pravočasno urejeno.

Iz opisa sedanjega stanja in del, ki so v teku, upamo, da se bo TRIMO držal dogovorjenih rokov, ki so jih ob ponovnem pregledu situacije določili in podpisali najvišji vodilni organi obeh podjetij. Po tem dogovoru bi moral biti celoten objekt pokrit, zaprt in zasteklen do konca

Od Kočevske reke do Moravcev

Začetki mladinskega gibanja v Sloveniji segajo tja v devetnajsto in začetek dvajsetega stoletja. Mladina je delovala v mnogih društvi, legalnih in seveda v ilegalnih organizacijah SKOJ in tudi v partijski organizaciji.

Proces nastajanja Zveze slovenske mladine kot množične mladinske organizacije se je začel v letu 1942 in se končal s prvim kongresom ZSM oktobra 1943 v Kočevski Reki. Neposredno odgovornost za nastajanje množične mladinske organizacije je nosil SKOJ, ki je v tem času tudi usmerjal priprave na kongres.

so do četrtega kongresa svoje delo podredili zahtevam petletnega načrta in vanj vključili široke množice mladih. Organizacija se je čedalje bolj širila, predvsem zunaj glavnih središč. Od 115 tisoč mladih v času 3. kongresa, so imeli ob 4. kongresu 150 tisoč članov (87% vse mladine). Na 4. kongresu ZSM v Ljubljani od 5. do 8. aprila 1949 so zelo veliko pozornosti namenili vprašanju mladega delavca.

V Mariboru, industrijskem središču, ki je mnogo prispevalo h graditvi socializma, so se od 10. do 12. oktobra 1953 zbrali delegati organizacij ZSM na 5.

dela čim bolj prilagodi zanimanju, hotenjem in potrebam mladega človeka. V tem obdobju so ponovno oživele mladinske delovne akcije, ki so pred tem že nekoliko zamrle. Mladina je sprejela pomembne sklepe za izpolnitev petletke in tako v veliki meri prispevala k razvoju družbe.

Na 7. kongresu, ki je bil od 26. do 27. januarja 1962 v Kranju, so ugotavljali, da se mladina čedalje bolj zanima za vsa vprašanja družbenoekonomskih odnosov in da se povsod želi vključevati v široko politično aktivnost.

V resoluciji 7. kongresa so med drugim zapisali, da mladi v tovarnah spremljajo in aktivno posegajo v delovanje organov delavskega samoupravljanja, mladi na vasi pogumno iščejo novih poti in razpravljajo o politiki razvoja kmetijstva in v šolah aktivno sodelujejo v raznih oblikah upravljanja ter zagovarjajo mnoge politične ukrepe za spreminjanje šole.

Naslednji kongres je bil v Velenju od 11. do 12. junija 1968, kar šest let je minilo od prejšnjega kongresa. Čeprav so obdobje sedmega kongresa ocenili za uspešno, pa vendarle ne gre prezreti vrsto slabosti, ki so se v tem času porajale v mladinski organizaciji. Od vse večje razdrobljenosti posameznih delov mladine do forumskega dela v vodstvih organizacij.

Deseti kongres ZSM je bil med 2. in 4. oktobrom 1974 v Moravcih pri Murski Soboti. Začrtal je dejansko, po kakovosti novo, usmeritev mladih na čvrsto pot uresničevanja samoupravljanja. Novo ime Zveza socialistične mladine, sprejeto na tem kongresu in zatem tudi na kongresu ZSMJ pomeni tudi novo vsebino dela. Vsi deli mladih so se ponovno združili v eno organizacijo — šolajoča se mladina, delavci, kmetje in mladi, ki se povezujejo po svojem interesu v družbenih organizacijah in društvih.

Deseti kongres ZSM Slovenije pa je bil od 12. do 14. oktobra 1978, to je v času priprave tega mojega prispevka. Zato bom v naslednji številki glasila podrobneje opisal delo in sklepe 10. kongresa ZSMS.

Marjan Puhar

Kako je nastopala ZSM med NOB? Mladi so po napotilih OF ustanavljali odbore ZSM po vaseh, mestih, tovarnah, ulicah itd., nato pa tudi rajonske ter okrožne odbore. Kot idejno jedro je med mladimi delovala SKOJ, ki je bila tudi po prvem kongresu jedro in najatraktivnejši del organizacije mladine.

Osrednja dejavnost organizirane mladine pred prvim kongresom so bila poleg množičnega vključevanja v boj proti okupatorju tudi tekmovalna v zbiranju najrazličnejšega materiala za partizane.

10. 10. 1943 se je zbralo v Kočevski Reki okoli 190 delegatov. V resoluciji so med drugim napisali: »Na svobodnem slovenskem ozemlju smo prvič manifestirali enotnost, ki jo je slovenski narod skoval v težki borbi. V imenu vse slovenske mladine, ki nas je izbrala na demokratičen način, smo poudarili našo brezmejno ljubezen do domovine in do naroda, naše vsestransko zaupanje v OF, v NOB in v njen glavni štab.«

Za drugi kongres ZSM so bile priprave še bolj poglobljene. Mladim je uspelo, kljub še vedno hudim sovražnikovim pritiskom, sklicati predkongresne pokrajinske konference. Takoj po osvoboditvi, od 24. do 27. junija pa so se v Ljubljani zbrali na kongresu. Ta kongres je pomenil obracun štiriletnega dela in razvoja mladinske organizacije v NOB, hkrati pa je nakazal novo pot, ki jo je od slovenske mladine zahtevala osvobodjena domovina.

V gradnji in obnovi domovine je mladina do 3. kongresa, ki je bil spet v Ljubljani od 12. do 15. maja 1947, prispevala kar 2,6 milijona udarniških delovnih dni. Njena pripravljenost je gotovo izvirala iz prepričanja, da so bremena ljudstva tudi njena. Mladi so čutili, da je čas velikih stvaritev njihov čas.

V skladu s takratnim petletnim načrtom so tudi mladi zastavili vrsto nalog, predvsem o pomoči pri gradnji industrije in v gradbeništvu. Zastavili so tudi obsežen program udarniških akcij. Na kongresu so preimenovali ZSM v Ljudsko mladino Slovenije.

Organizacijska in politična trdnost, ki so jo mladi dosegli še pred tretjim kongresom in jo na njem še okrepili, je omogočila, da

kongresu. V skladu z družbenoekonomskimi spremembami so tudi mladi sprejeli vrsto nalog, še posebej pa so spregovorili o nalogah pred volitvami v prvo novo skupščino.

Čas 6. kongresa ZMS, ki je bil od 13. do 15. septembra 1957 v Celju, lahko označimo za obdobje prizadevanja vodstva in članstva, da se mladinska organizacija po vsebini, po oblikah in metodah

VEČ SODELAVCEV — BOLJŠE GLASILO

Brez dvoma si vsi želimo, da bi bilo glasilo VERIGA čim boljše, pestrejšo in zanimivejše. To pa je možno le z večjim številom sodelavcev — dopisnikov.

Zato prosimo bralce, da s svojimi prispevki, predlogi, nasveti, idejami ali kakorkoli drugače sodelujejo pri izboljšavi vsebine glasila.

Želimo brati o delu, življenju, problemih, uspehih delovne organizacije, posameznih TOZD, skupin ali posameznih članov DO, političnih organizacij, krajevnih skupnostih, interesnih skupnostih, rekreaciji, športu in podobno. Zaželeni so tudi prispevki o delu občinske skupščine in njenih organov.

Objavljali bomo vaše konstruktivne predloge, želje, ideje, zamisli in vse, kar bi bralce utegnilo zanimati, ali pa so zanimive za širši krog ljudi in skupnost nasploh. Seveda si želimo tudi dobrih strokovnih člankov, nasvetov in napotkov, ki bi jih lahko koristno uporabili pri našem vsakdanjem delu. Objavljali bomo tudi opise zanimivih dogodkov iz preteklosti, potopise, šaljive in zabavne prispevke, uganke, karikature, fotografije in podobno.

Nikogar naj ne skrbi pravilno izražanje slovenščine, ker vse članke pregleda in če je potrebno, popravi slavist.

Članke lahko napišete ročno ali na pisalni stroj (dva razmaka) in pošljete uredništvu, lahko pa jih tudi osebno izročite uredniku, ki vam bo z veseljem posredoval vse informacije v tej zvezi.

Za članke in ostale prispevke avtorjem izplačujemo honorarje po veljavnem ceniku (objavljen v Informatorju, št. 8/78).

Za sodelovanje vam bomo hvaležni, ne samo mi v uredništvu, ampak vsi bralci VERIGE.

Za uredništvo N. Bulut

Drugi o nas

Iz Tovarne cementa Beočin pri Novem Sadu smo dobili zahvalo o dobrem poslovnem sodelovanju in vsestranskem razumevanju, ki jo dobredno objavljamo.

»Vama i Vašim saradnicima, želim da izrazim, u ime Beočinske fabrike cementa, i u svoje lično ime, veliku zahvalnost na razumevanju i dobroj poslovnoj saradnji, posebno ističući krizne situacije.

Zahvaljujući Vašem punom razumevanju i vanrednom zalaganju za izradu lanaca i spojnica mimo svih planskih rokova, Beočinska fabrika cementa nije imala veći zastoja u proizvodnji cementa, od čega je imalo koristi i društvo i sama radna organizacija.

U svako doba spremni smo da vam pomognemo, ako nam pružite priliku za to.

Uz najlepše želje za uspešan rad i u buduće, drugarski vas pozdravljamo.«

NEKAJ ZANIMIVOSTI O SODELOVANJU Z BEOČINSKO FABRIKO CEMENTA IZ BEOČINA

Ze skoraj deset let dokaj uspešno sodelujemo, ali bolje rečeno, oskrbujejo omenjeno tovarno z različnimi tehničnimi verigami.

V njihovem procesu proizvodnje cementa je delež udeležbe verig precejšen. Važno vlogo v proizvodnji cementa imajo razne transportne naprave, ki transportirajo vse od surovin za pridobivanje cementa, cement med posameznimi fazami procesa, do gotovega izdelka. V skoraj vse te naprave pa so vgrajene naše elevatorske verige in locnji raznih dimenzij. Ker igrajo naše verige v teh elevatorskih izdelkih ključno vlogo pri transportu, je jasno, da so zahteve po kakovosti in s tem v zvezi po zanesljivosti in nemotenem obratovanju zelo velike.

Za primer naj navedem, da elevator mlina cementa dvigne v 1 uri 250 ton cementa na višino 25 m. (Veriga D 36.)

Iz tega podatka si lahko predstavljamo, kakšnim obremenitvam in obrabi so izpostavljeni verižni konci in locnji samo v enem dnevu obratovanja. Niso bili tako redki primeri, ko je zaradi loma enega locnja ali enega člana verige zgrmel na tla cel elevator. V takem primeru ne gre toliko za vprašanje škode reklamiranih verig ali locnjev, kot pa za nepopravljivo škodo vsled daljših zastojev v procesu proizvodnje.

Velike količine verig uporabljajo tudi v velikih rotacijskih pečeh. Za kompletno enkratno menjavo potrebujejo ca. 58 ton verig D 20. Zaradi hitre obrabe in s tem prepoznatih remontov, smo tudi za rotacijske peči prav

v letošnjem letu začeli namesto navadnih izdelovati visokoodporne verige, za predel peči z višjimi temperaturami pa posebne ognjeodporne verige.

Trdnije poslovno sodelovanje se je še posebej razširilo prav v zadnjih letih, ko smo začeli osvajat tehnologijo in proizvodnjo visokokvalitetnih verig in locnjev, brez katerih ne bi mogli v korak z ostalimi proizvajalci iz zahodne Evrope.

Na podlagi tako uspešnega sodelovanja in razumevanja tako služb kot TOZD kovačnice in OTV do posameznih problemov v njihovem proizvodnem procesu, smo beočinski fabriki cementa letos do konca septembra že prodali za 4.500.000 dinarjev verig in locnjev. Do konca leta pa jim bomo dobavili še za nadaljnjih 1.500.000 dinarjev blaga, torej bomo prodali letos samo tej cementarni za preko 6.000.000 dinarjev naših proizvodov.

V splošnem pomanjkanju cementa, ki ga pozna že vsakdo, kdor ga je potreboval le eno vrečo, se bomo verjetno vprašali, koliko cementa proizvede potem ta cementarna?

Beočinska tovarna cementa s približno 2000 zaposlenimi izdelava dnevno čez 5000 ton cementa ali 150.000 ton mesečno.

Zanimivo je tudi, da bo kolektiv v letu 1979 praznoval že 140-letnico cementarne in da so že pred 100 leti izvažali cement v Indijo. Cementarna je locirana ob bregu Donave, tako da gre še danes velik del transporta po tej najcenejši »vodni poti«.

Pismeno priznanje iz Beočina naj nam bo vzpodbuda, da bomo tudi vsem drugim našim kupcem znali prisluhniti prav tako tenkočutno in tako razviti enako uspešno sodelovanje kot z Beočinsko fabriko cementa.

Franc Meze

POROČILO O NESREČAH PRI DELU ZA MESEC SEPTEMBER

V septembru se je poškodovalo šest delavcev. To so:

Tutič Nikola in Đorđević Dragan iz TOZD sidrne verige, Beznik Anton in Osenič Karel iz TOZD kovačnica, Gajser Franc iz TOZD verigarna in Jagodic Vinko iz TOZD vzdrževanje.

Prevladujejo poškodbe prstov na rokah, le eden si je poškodoval prsni koš. Analiza vzrokov nesreč kaže, da pri svojem vsakdanjem delu vse pre malo mislimo na varno delo, ne upoštevamo dogovorjenih pravil, improviziramo, poenostavljamo. Vse to pa se nam maščuje s težjimi ali lažjimi nesrečami pri delu. Skušajmo pri delu misliti na to, kar delamo, ne spravljamo sebe in sodelavce v nevarnost. Zdrav, vesten delavec ter prav tak odnos do dela je smoter, ki koristi ne le posamezniku, temveč celotnemu kolektivu.

Ambulanta prve pomoči je v tem času posredovala 153-krat, in sicer: previjanje poškodb 39, prehladi 20, glavoboli in zoboboli 39, tujski v oči 8, vreznine, ubodi 17, udarine in stiskanine 15, opekline 6, odrgrnine 15 in želodčne bolečine 4-krat.

Bolničarki sta 33-krat izmerili krvni pritisk vsem, ki so to želeli zaradi počutja ali kontrole.

V septembru smo zabeležili začetna požara v TOZD sidrne verige zaradi razlitega mazuta.

Iz SVD

ALI VESTE?

— Da je imela Tovarna verig Lesce pred petindvajsetimi leti počitniški dom v Stari Fužini v Bohinju.

— Da so v Bohinju železarili od leta 1549 do 1891, ko je ugasnil poslednji plavž. Od sredine 18. stoletja so s Fužinami gospodarili Zoisi. Zgodovinski material o tem hrani tehnični muzej Železarne Jesenice.

Delo — smotrna človekova dejavnost

V današnjem samoupravnem sistemu se dohodek in osebni dohodki delijo na osnovi tekočega in minulega dela. Pod minulim delom pojmuje mo prispevek delavcev k uspehom in razvoju OZD v preteklosti in vlaganje rezultatov njihovega dela v modernizacijo proizvodnje in razširjeno reprodukcijo.

tiven delavec samoupravljanja. V TOZD ima funkcijo predsednika disciplinske komisije, opravlja blagajniške posle pri organizaciji ZB in je član ljudske obrambe. V preteklih mandatnih obdobjih je bil član DS TOZD in delovne organizacije ter član poslovnega odbora.

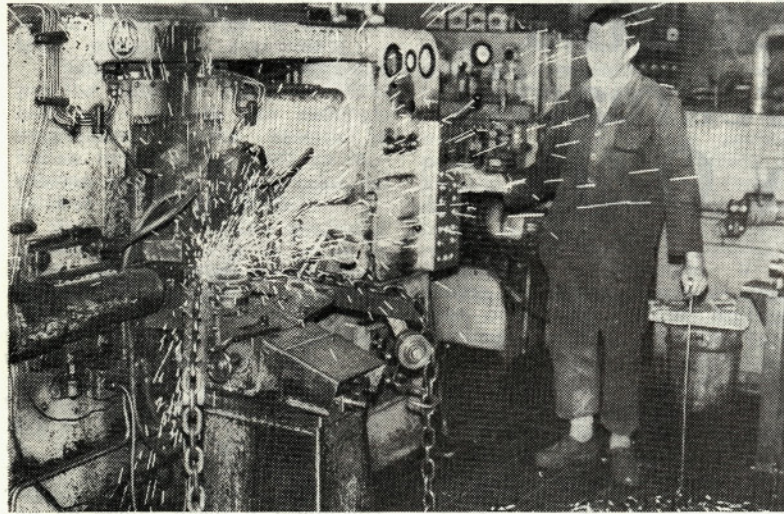
Zanima se za splošne informacije TOZD, za katere trdi,

da so dobre in povsod dosegljive. Prav na osnovi informacij je dobro seznanjen z uspehom TOZD, ki ni najbolj na zavidljivi ravni in meni, da obstajajo v samem TOZD in skupnih službah še neizkoriščeni faktorji, ki bi pomagali k boljšemu poslovnemu rezultatu.

Zaključek razgovora je pokazal, da je tov. RESMAN verjetno tudi edini delavec v delovni organizaciji, ki že 32. leto dela neprekinjeno na 3 izmene. Težko je priznal, da mu nočno delo načinja največje človeško bogastvo — zdravje. Zato želi, da bi mu vodstvo TOZD omogočilo dvoizmensko delo, vsaj v zadnjih 3 letih pred upokojitvijo. Zaradi prilagodljive narave je pripravljen celo na premestitev, seveda pod pogojem, da mu ne bi bil okrnjen osebni dohodek.

Prepričana sem, da bo pristojni organ TOZD uresničil njegovo željo, saj bi ugodil vestnemu in pridnemu delavcu, ki je vse svoje življenjske sile vložil v proizvodni proces za ustvaritev čim večjega dohodka TOZD in delovne organizacije.

B. Š.

Tudi uredniški odbor tovarniškega glasila želi popestriti vsebino lista s prispevki o razgovorih z delavci, ki imajo najdaljšo delovno dobo v posameznih TOZD.

V TOZD sidrne verige že od ustanovitve temeljne organizacije prispeva znaten delež novo ustvarjene vrednosti v proizvodnem procesu tov. RESMAN STANKO. Zaposlen je na delovnem mestu strojnega varilca rudarskih jeklenih verig na MRP stroju.

Zaprosila sem ga za kratek razgovor, katerega objavljam v strnjeni obliki.

RESMAN STANKO se je zaposlil v delovni organizaciji 21. 4. 1917, takoj po prihodu iz partizanov. Kljub skromnosti mu obraz razodeva, da je v času NOB občutil vse odtene strahu, tesnobe in groze. Nameščen je bil na delovno mesto strojnega varilca v verigar- ni vse do ustanovitve takrat imenovanega OTV.

Čeprav je preteklo od tedaj že precej let, mu spomini niso zbledeli. Natančno ve, da je tovarna ob njegovem vstopu zaposlovala 250 delavcev, ki so delali pod težkimi pogoji. Delali so na zastarelem in iztrošenem strojnem parku brez zaščitnih sredstev. Delo je bilo fizično mnogo bolj naporno kot danes, ker takrat niso poznali posebne skupine za zunanji transport. Tudi hudih zim, ko je moral pešati iz Begunj do Lesc, ne bo nikoli pozabil.

»Danes res lahko pokažemo ogromen napredek na vseh področjih, vendar se moramo zavedati, da je ta sad preteklosti«, je zaključil za današnji čas nenavadne spomine in se preselil z mislimi v sedanost.

Tudi sam je napredoval, saj s pomočjo modernega stroja MRP proizvaja več in kvalitetnejše.

Tov. RESMAN pa ni samo dober varilec, ampak tudi ak-

V slogi je moč

Vsebina naslova velja za vse čase, kraje in prilike. Tudi v naši tovarni. Opisal bom dva izrazita primera iz naše prakse.

V letu 1975 smo izdelali veliko količino natezih matic za Čehoslovaško. Poleg komercialnega sektorja, ki je preskrbel naročilo in vseh služb (planskega oddelka, tehnologije izdelkov, konstrukcije orodja, projektive) za izdelavo dokumentacije, so pri realizaciji sodelovali vsi TOZD. Glavno breme so nosili sodelavci iz TOZD kovačnica, za kar še danes zaslužijo vse priznanje. Tedaj je bila osvojena nova tehnologija izdelave natezih matic s hladnim preoblikovanjem. Hladno preoblikovanje je pogosto neuresničljiva želja vseh, ki se ukvarjajo s predelavo kovin.

Kot drug primer naj navedem sidrne verige Ø 100 U 3, ki smo jo pred kratkim odposlali v Romunijo. Tudi tedaj je šlo za vsestransko sodelovanje skoraj vseh članov našega kolektiva. Nesporno zasluži vsak, ki je kakorkoli sodeloval, zlasti pa sodelavci TOZD sidrne verige, pohvalo. Pri izdelavi te verige so bile izkoriščene že zgornje zmožnosti naših strojev in naprav. Vsekakor lahko ladji z našo verigo zaželimo srečno plovbo po širnih morjih.

Takih primerov lahko naštejemo še veliko. Iz vseh pa dobimo samo en zaključek: Pri takem sodelovanju lahko z optimizmom gledamo v prihodnost!

Andrej Svetina

— Spoštovati je treba rodbinske in razne druge zveze, kajti le po njih se kam prileze.

— Ali imajo žuljave roke tudi tisti, ki žanjejo plodove tujega dela?

Delo II. združene konference delegacij

Z uvedbo delegatskega sistema imajo delavci v TOZD prek svojih delegacij prevladujočo besedo med drugim tudi v samoupravnih interesnih skupnostih.

II. združena konferenca delegacij v naši DO združuje samoupravne interesne skupnosti (SIS) s področja zdravstva, pokojninsko-invalidskega zavarovanja, otroškega varstva, socialnega skrbstva, stanovanjske skupnosti ter zavarovanja kmetov. Za probleme in vprašanja, ki jih imate s teh področij, se obračajte na vodje delegacij oziroma delegate v vaših TOZD.

Vodje delegacij: Papler Janez (verigarna), Pagon Zora (vijakarna), Urh Franc (kovačnica), Podobnik Niko (sidrne verige), Prešeren Franc (orodjarna), Legat Urban (vzdrževanje), Jaušovec Marjan (industrijska oprema), Melink Marjana (DSSS).

Glede na to, da smo dolžni obveščati delavce o svojem delu, posredujemo naslednjo informacijo:

Konferenca delegacij se je uspešno sestala 8-krat in postavila skupščinam več delegatskih vprašanj:

1. Zdravnik obratne ambulante naj bi na predlog delegacij vsaj enkrat tedensko obiskal delovno organizacijo za pisanje receptov in drobnih nasvetov.

Odgovor: Pri vsakem nasvetu, predpisu zdravil in izdaji napotnice je potreben pregled pacienta, kar v sedanjih tovarniških prostorih ni izvedljivo. Zdravnik pa bo prisoten v tovarni vsak torek od 13. do 14. ure za:

— izdajanje receptov kroničnim bolnikom z ustaljeno terapijo,

— merjenje pritiska.

2. Izdela naj se primerjava odsotnosti z dela med delovnimi organizacijami v radovljiški občini.

Odgovor: Primerjava je v teku in bo obravnavana na pro-

blemski konferenci v oktobru t.l. Odsotnost z dela od 1. 1. 1978 do 31. 8. 1978 med TOZD naše delovne organizacije, je naslednja: orodjarna 4,24, vzdrževanje 2,83, vijakarna 6,18, verigarna 6,64, kovačnica 4,38, sidr. ver. 4,53, TIO 3,49, DSSS 5,20.

3. Ugotovijo naj se vzroki pritožb pri slikanju v ZD Bled.

Odgovor: Dolgo čakanje povzročajo pogoste okvare na rentgenski aparaturi.

4. Dovolj naj se izbira specialista.

Odgovor: Možnost izbire obstaja. V tem primeru mora pacient na napotnici podpisati izjavo, da bo kril morebitne stroške.

5. Delegati se zaradi predolge čakalne dobe zavzemajo na uvedbo privatne zobozdravstvene prakse.

Odgovor: Z zakonom je določeno, da privatno prakso lahko opravljajo zdravstveni delavci, ki so stari 50 let in so privatizirali že pred 1. 1. 1975.

Glede na splošno zobozdravstveno problematiko je tudi izvršni svet občine zahteval poročilo o obstoječem stanju in ukrepih za sanacijo.

6. 6-mesečna valorizacija namo- destil OD se ne izvaja:

Odgovor: Regionalna zdravstvena skupnost Kranj sporoča, da bo o načinu uskladitve namo- destil OD v letu 1978 sprejet sklep Skupščine RZS Kranj.

Pričakujemo, da se bodo delegati, ki doslej niso bili posebno uspešni pri svojem delu, prizadevali ustvariti možnosti, da bodo delavci lahko svobodno izražali svoje interese in probleme ter ustvarjalno delovali pri uresničevanju le-teh.

L. S.

Kadrovske vesti

(September 1978)

NOVOSPREJETI

TOZD vzdrževanje:

Ažman Franci, Dobre Jože

TOZD vijakarna:

Jakovljevič Marko, Vukadinović Liljana, Felič Muharem, Pečarić Ana, Zalokar Darka, Jekić Milan, Kosanović Uroš

TOZD verigarna:

Ljubojevič Ivica, Stejić Radoslava, Ljubičić Jakov, Arbeiter Stanislav

TOZD kovačnica:

Karo Olga

TOZD sidrne verige:

Ljevar Branko, Dabižljevič Dragomir, Ljubojevič Raco

TOZD industr. oprema:

Rekelj Ludvik, Pretnar Milan, Švegelj Andrej

ODŠLI

Splošni sektor:

Vester Antonija

TOZD orodjarna:

Mihelič Stanko

TOZD vzdrževanje:

Skoporc Ignac, Božiček Ivan

TOZD kovačnica:

Tešnović Milenko, Savanović Dušan, Mitrović Velinka

TOZD sidrne verige:

Erpe Bogdan, Dizdarevič Asim

POROČILI SO SE

Legat Olga iz TOZD kovačnica, Grgić Marlena iz TOZD kovačnica, Železnjak Stanko in Pejić Danica iz TOZD verigarna, Murić Mina in Šupuković Velid iz TOZD vijakarna, Knežević Dane iz TOZD vzdrževanje in Šterk Martina iz splošnega sektorja.

RODILI SO SE

Dolar Tatjana iz komercialnega sektorja sin Uroš, Šterk, por. Kralj Martini iz splošnega sektorja hči Petra, Globevnik Janezu iz TOZD vijakarna hči Kristina, Drekonja Bogdanu iz TOZD kovačnica sin Aleš, Tomazini Franju in Štefki iz TOZD verigarna hči Polona

Pristavec Borisu iz TOZD verigarna sin Borut, Pogačar Mariji iz TOZD verigarna hči Petra, Mujezinović Saimi iz TOZD verigarna hči Azra, Mulej Marku iz TOZD vzdrževanje sin Domen, Eržen Gabru iz TOZD vzdrževanje in Eržen Gabrijeli iz splošnega sektorja sin Matjaž.

Iz kadrovskega oddelka

Vloga in delo komisije za kulturo

Komisija za kulturo pri konferenci OOS v Verigi sestavljajo poverjeniki OOS iz TOZD in DSSS. To so: Noč Ivica — OOS DSSS, Kunstelj Janko — industrijska oprema, Legat Olga — kovačnica, Klavora Zdravko — verigarna, Beznik Jožica — vijakarna, Lukan Polona — sidrne verige, Jelenc Dušan — vzdrževanje, Ličar Božo — orodjarna in Ankerst Franc — predsednik komisije.

Poimenski seznam sem navedel zato, da se delavci v TOZD in skupnih službah v primerih, ki zadevajo to komisijo, lahko obrnejo na svojega poverjenika. Dejavnost komisije je organiziranje kulturnih srečanj ter podpiranje in gojitev že obstoječih oblik kulturnih dogodkov na nivoju OZD in SZ.

Komisija naj bi imela na skrbi tudi organizacijo kulturnega življenja delavcev, v katerega vključuje tudi družabno kulturno zabavo. Zavedati se je namreč treba, da medsebojnih odnosov, ki temeljijo na zdravih in kulturnih osnovah, ne moremo ustvariti zgolj s predavanji, disciplinskimi zahtevami ter z omejevanjem svobode misli in zdravega, kritičnega odnosa delavca. Zato je skrb za kulturne, medčloveške odnose naša prva skupna in trajna naloga.

Med vsemi oblikami kulture v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, je kulturna dejavnost in ustvarjalnost delavcev (kulturni amaterizem) najrazvitejša in najbolj razvejana, le da tega hote ali nehote nečemo videti ali priznavati. Morali bomo pozorneje prisluhniti iniciativam posameznikov in skupin ter jih v njihovih hotenjih in delu podpirati.

Napačno je mnenje, da je delo komisije za kulturo le organizacija slovesnosti in drugih praznov ob vsemogočih priložnostih.

Žal, z majhnimi izjemami delo naše komisije ni bilo bistveno drugačno. V bodoče se bomo zavzemali za širše oblike dela na kulturno-družabnem področju.

Kulturno delovanje in izražanje lahko delimo po nagnjenjih in interesih v tri na videz samostojne smeri delovanja, to so:

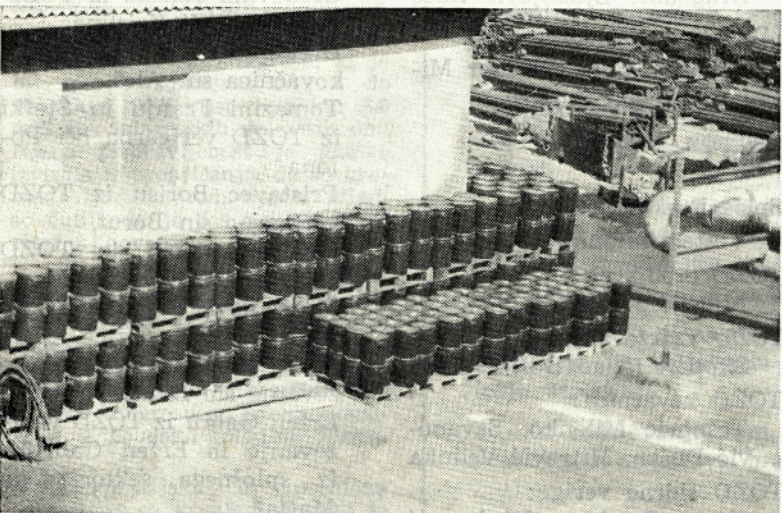
— posameznik se ukvarja z izbrano dejavnostjo v ožjem krogu samo zato, da dejavnost pobliže spozna, da si razširi obzorje in se sproščeno razvedri;

— kulturno umetniška skupina (folklor, pevci, instrumentalisti, recitatorji, slikarji itd.), ki želi svoje dosežke predstaviti svojemu kolektivu, drugim delavcem in tudi širši skupnosti;

— individualist amater, ki se umetniško izpoveduje na likovnem, literarnem, glasbenem in drugem področju kot ustvarjalec.

To so na videz tri smeri, vendar se med seboj prepletajo, dopolnjujejo in preraščajo druga v drugo.

Kot sem dejal, hote ali nehote tega ne vidimo, ne slišimo, ne dajemo praznanja, skratka ne znamo ali morda nočemo vrednotiti in pomagati.

Vijačno blago v plastični embalaži čaka na odpremo

V bodoče bo morala komisija za kulturo svoje delo usmeriti tudi v organizacijo nujenja vsestranske pomoči v pospeševanju razvoja kulturno osveščenega delavca, od prvega interesa in negotovega poskusa, do zrele umetniške izpovedi. Ob tem pa bomo skrbeli za razvoj že ustaljenih kulturnih dejavnosti naše komisije.

V letošnjem letu je komisija organizirala ali pa bo do konca leta izvedla naslednje kulturne ali kulturno-zabavne akcije:

SREČANJE UPOKOJENCEV TVL, DAN ZENA, PROSLAVA DNEVA USTANOVITVE OF IN

Zatiranje ušivosti

Ze tretje leto so uši stalni ali občasni in zelo neprijetni prebivalci na glavah Slovencev, zlasti otrok. Da bi to neprijetno in tudi škodljivo nadlogo odpravili, je Zavod za socialno medicino in higieno za Gorenjsko v Kranju izdal obširna navodila o zatiranju uši, iz katerih tudi mi objavljamo nekaj najvažnejših ukrepov o zatiranju te nadloge.

1. Petrolej z oljem

Mešanico petroleja in olja (po možnosti olivnega) priporočamo pri občutljivi koži v enakem razmerju (1 dcl olja in 1 dcl petroleja). Pri močni ušivosti in manj občutljivi koži je lahko tudi razmerje 5 dcl olja na liter petroleja.

S tako pripravljeno mešanico dobro namažemo lase od korena do vrha in jih pokrijemo z nepoškodovano polivinilasto vrečko ter čezno zavežemo ruto. Po 3 do 5 urah umijemo lase. Postopek dvakrat ponovimo v presledku enega tedna, v poletnih mesecih lahko čez 5-6 dni, ker s to mešanico ne uničimo tudi gnid. Na uši delujejo petrolejski hlapi, zato morajo biti lasje pokrti z nepoškodovano polivinilasto vrečko in dobro zavezano ruto. Tekočino nanašamo na lase s primerno velikim kosom vate, namočenim v to mešanico in pazimo, da osebi, ki jo razušujemo, zavarujemo oči.

2. Solutio benzil-benzoata

V lekarni nabavimo 20% raztopino benzil-benzoata v 90% alkoholu. S tekočino namažemo lase od korena do vrha in pri tem pazimo, da ne mažemo lasišča. Lase pokrijemo z nepoškodovano polivinilasto vrečko ter čezno zavežemo še ruto. Sredstvo pustimo delovati 6-8 ur. Nato lase umijemo po spodaj navedenem načinu. Ker s to raztopino ne uničujemo tudi gnid, postopek ponovimo še dvakrat v presledku enega tedna, v poletnih mesecih lahko že čez 5-6 dni. Tekočino nanašamo na lase s primerno velikim kosom vate, namočenim v to raztopino in pazimo, da osebi, ki jo razušujemo, zavarujemo oči.

PRAZNIKA DELA, SREČANJE FOLKLORNIH SKUPIN, SREČANJE GODB NA PIHALA, TOVARIŠKO SREČANJE DELAVCEV TVL, RAZSTAVA ROČNIH DEL DELAVCEV TVL, PROSLAVA DNEVA REPUBLIKE, SREČANJE MLADIH TALENTOV, KULTURNO ZABAVNI VEČER IN RAZSTAVA ZNAČK.

Ker program dela z navedbo samih naslovov prireditve morda ni povsem razumljiv, vas bomo o posameznih prireditvah še podrobneje informirali. Vloga in delo komisije za kulturo v delovni organizaciji doslej nista bila ravno preveč opazna, ker za to delo in prizadevanja ni bilo posebnega interesa. V bodoče si bomo morali vsi bolj prizadevati, da bo kultura v širšem pomenu doprinesla še večji delež k dobrim medsebojnim odnosom in k še boljšim delovnim rezultatom delovne organizacije.

Franc Ankerst

Športna rekreacija v OZD

Enako učinkovito je tudi mazilo proti ušem, ki je pripravljeno iz benzil-benzoata, katerega dobite v lekarnah. Z mazilom zvečer namažemo lasišče, glavo zavijemo z ruto in jo zjutraj operemo.

UMIVANJE LAS

Lase umijemo v topli vodi s šamponom in jih dobro speremo s toplo vodo. Oprane lase še prelijemo s toplim 5% kisom, pri občutljivi koži pa dodamo kisu malo tople vode. Tako oprane lase razčesamo z gostim glavnikom nad belim enobarvnim papirjem, da takoj opazimo, če pade z las uš ali gnida (kis povzroči, da se zlepljene gnide lažje odlepijo). Po končanem razčesavanju papir sežgemo.

Naglavno ruto ali brisačo, s katero smo imeli pokrito glavo, namočimo takoj po uporabi za 2 uri s toplo vodo z dodatkom pralnega praška in temeljito operemo ter zlikamo z vročim likalnikom. Glavnike in krtače za lase namočimo v 5% vroč kis. Če se pri razuševanju odločimo za striženje las, kar pa ni obvezno, moramo ostrizene lase zaviti v papir in takoj sežgati.

Ker uš lahko živi nekaj dni tudi izven lasišča, moramo razušiti tudi neposredno okolje. Posteljno perilo zamenjamo, operemo in prekuhamo.

Pri močni in trdovratni ušivosti v družini lahko opravi dezinfekcijo — razuševanje prostorov in opreme strokovna ekipa DDD pri Zavodu za socialno medicino in higieno Gorenjske Kranj.

Zavod za socialno medicino in higieno za Gorenjsko Kranj

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata se najlepše zahvaljujem za denarno darilo, ki sem ga dobila ob moji 50-letnici. Temeljni organizaciji združenega dela želim še obilo delovnih uspehov.

Poldka Legat

RAZSTAVA ROČNIH DEL

Komisija za kulturo bo v sklopu praznovanja praznika DAN REPUBLIKE organizirala razstavo ročnih del delavcev TVL.

Znano je, da se v prostem času delavci ukvarjajo z najrazličnejšimi hobiji. Zato vabimo vse, da svojega »konjička« razstavite na I. RAZSTAVI ROČNIH DEL delavcev TVL, ki bo predvidoma 27. in 28. novembra letos v sejni dvorani DO. (Ne vzemite besede »konjička« dobesedno.)

Na razstavi lahko sodelujejo le člani kolektiva. Razstavljajo lahko izdelke, ki so jih izdelali kot hobby.

Vse razstavljene eksponate bomo označili z etiketo, na kateri bo naslov eksponata in avtorja.

Vljudno prosimo, da najkasneje do 10. novembra 1978 prijavite svoje sodelovanje poverjeniku za kulturo v vašem TOZD ali SS.

Franc Ankerst

Invalidsko upokojena

Tovarišica RUPAR KRISTINA je bila zaposlena v naši delovni organizaciji od 5. 9. 1949. Vseskozi je delala na stružnih in rezkalnih avtomatih kot brusilka rezkarjev.

Tovarišica Kristina je ena izmed tistih delavk, ki so v dobi petletk nesebično delale in prispevale velik delež za boljše delovne in življenjske pogoje ter rast naše delovne organizacije. Zahrbtna očesna bolezen ji je preprečila, da bi med nami, svojimi sodelavci, dočkala starostno upokojitve in je bila zaradi tega predčasno upokojena.

Za njen dolgoletni delovni prispevek se ji iskreno zahvaljujemo z željo, da bi ob dobrem zdravju dolgo uživala zaslužen pokojnino.

Kolektiv TOZD vijakarna

Športna rekreacija v OZD

V organizacijah združenega dela in drugih temeljnih organizacijah imamo še vedno malo ljudi, ki bi skrbeli za organizirano izkoriščanje prostega časa zaposlenih.

Primanjkuje nam poklicnih organizatorjev rekreacije. Vzroki? Lahko bi rekli, da izhajajo iz zastarelega gledanja na delo in prosti čas, iz neznavljanja potreb ljudi in zdravega načina življenja.

Mnogi se ne zavedajo, da pomeni skrb za rekreacijo prispevek k humanizaciji dela, zmanjšanju števila nesreč na delovnem mestu in v prostem času, prispevek k večji delovni storilnosti, manjši fluktuaciji itd.

Ker imamo v naši delovni organizaciji že organizirano vadbo v telovadnici, bi se omejili na organiziranje Cooperjeve metode, ker je primerna za začetnike in za tiste, ki trenirajo zaradi ohranjanja kondicije. Osebe, ki so brez kondicije, morajo začeti z lažjimi obremenitvami, s hojo in hojotekom. Ta doba naj traja 16 tednov. Obremenitev srca v fazi forsiranja (nekaj minut) naj znaša 100-110 utripov na minuto. Vselej je treba začeti postopno, z ogrevanjem.

Za osebe, ki že imajo kondicijo in za tiste, ki so že prešli pripravljeno dobo 16 tednov, so učinkovite naslednje obremenitve po 6-krat na teden.

- Hitra hoja na 8 km — 75 minut 5 točk
- Hiter tek na 1600 m — 6,5 minute 5 točk
- Lahkoten tek 4 km — 30 minut 5 točk
- Kolesarjenje 8 km — 20 minut 5 točk
- Rokomet, košarka — 40 minut igranja 5 točk

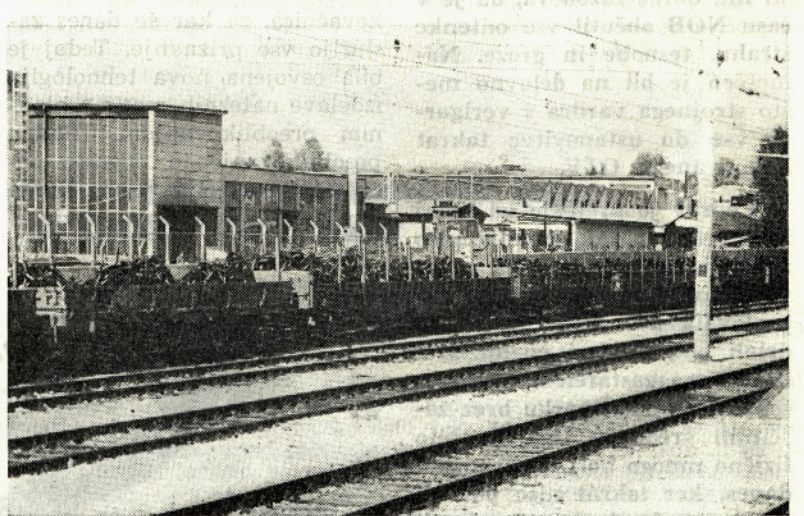
Enote treniranja je Cooper spremenil v točke (glede na porabo kisika). Kdor hoče izpolniti »tedensko normo«, mora potemtakem preteči vsak dan 1600 m v omenjenem času (6 x 5 točk) ali prehoditi 8 km. Torej tedenska norma znaša 30 točk (6 x 5 točk).

Ena najprimernejših in najbolj učinkovitih vaj za transformacijo notranjih organov je vzdržljivostni tek v naravi. Zdravniki ga priporočajo tako tekmovalcem kot privrzcem športne rekreacije. Obremenitev pa mora biti dovolj velika. Za osebe v najboljših letih (do 36 let), naj bo treniranje vsaj nekaj minut tako intenzivno, da ima srce puls 150/minuto.

Ta sistem treniranja z vključno pripravljeno dobo 16 tednov, pri katerem dosegamo normo 30 točk na teden, zadostuje za sodelovanje na množičnih nastopih, smučarskih maratonih, raznih sindikalnih prvenstev itd.

Velja pa poudariti, da mora biti vadba redna, sicer bodo rezultati preskromni, cilj pa nedosežen.

Darko Hanžič

Veriga Ø mm — kar cel vlak jo bo odpeljal kupcu

DOPISUJTE

V

NAŠE GLASILO

Civilna zaščita v sedanjih pogojih

Kaj je civilna zaščita?

Civilna zaščita je organiziran sistem delovnih ljudi in občanov, temeljnih in drugih organizacij združenega dela ter družbenopolitičnih skupnosti za zaščito in reševanje prebivalstva in materialnih dobrin ob naravnih in drugih hudih nesrečah in ob nesrečah, ki jih prinaša vojna ali druge izredne razmere. Ker štiti in rešuje delovnega človeka in naše skupne materialne dobrine pred uničenjem, je civilna zaščita pomembni sestavni del naše samoupravne socialistične družbe, je hkrati pravica in dolžnost ljudi, organov in organizacij.

Civilna zaščita je vsakdanja potreba delovnih ljudi in občanov, kajti nesreče nas zadevajo neprestano. Civilna zaščita je hkrati tudi potreba ljudi za morebitno vojno in je kot taka del splošne ljudske obrambe.

Pod pojmom civilne zaščite si marsikdo predstavlja le enote in štabe CZ. To so sicer nepogrešljiv del civilne zaščite, vendar ne edini. Sestavni del civilne zaščite je tudi samozaščita in razni (vnaprej) izredni ukrepi.

Samozaščita je najširša oblika pripravljanja in organiziranja občanov in delovnih ljudi za neposredno osebno in kolektivno zaščito. Samozaščita je v sistemu civilne zaščite najširše organizirano sodelovanje občanov v neposredni zaščiti, pomoči in reševanju sebe in drugih ter svojega in družbenega premoženja v kraju stanovanja in na delovnem mestu. Važno je poudariti, da se samozaščita delovnih ljudi in občanov organizira in izvaja v stanovanjskih zgradbah, naseljih, organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in organih družbenopolitičnih skupnosti.

Naravne in druge nesreče ter vojne akcije puščajo hude posledice. Te so pa lahko manjše, če se ob katerikoli nesreči znamo pravilno ravnati in po nesreči takoj, ne da bi čakali na reševalne enote civilne zaščite, nuditi pomoč tistemu, ki jo je potreben. Mno-

žično reševanje ob nesreči, v katerem sodelujejo vsi, ki niso bili prizadeti, lahko reši veliko življenj in obvaruje materialne dobrine pred uničenjem.

Znano je, da je takojšnja pomoč najučinkovitejša. Majhen požar je lahko pogasiti, mnogo težje je večjega. Toda veliki požari nastanejo često iz majhnih. Če ranjencu takoj zaustavimo hudo krvavitev, ali ga v zadušitvi čimprej začnemo oživljati, smo mu bržkone rešili življenje. Rešiti življenje nekemu pa je veliko človekovo dejanje.

Samozaščita je tudi množično sodelovanje tistih, ki so nesrečo preživeli, z enotami civilne zaščite, ko pridejo na prizorišče.

Samozaščita je tudi hitro obveščanje štabov civilne zaščite, potem ko smo opazili nesrečo in ko smo ugotovili, da sami nesreči nismo kos. Tudi hišni sveti imajo veliko vlogo pri organiziranju samozaščite v stanovanjskih hišah.

Zelo pomembna je pri samozaščiti usposobljenost ljudi. Nepravilni posegi pri reševanju lahko povzročijo še hujše posledice. Nepravilen pristop k ranjencu lahko povzroči njegovo smrt. Nepravilen pristop h gašenju požara lahko povzroči smrt reševalca. Zato je množično usposabljanje eden izmed najpomembnejših pogojev za dobro samozaščito, ki bo strokovno reševala ljudi in premoženje.

Ne nazadnje je pri dobri samozaščiti treba imeti pri rokah tudi najnujnejša sredstva za reševanje in za svojo lastno zaščito. Zato bi povoje, aparate za gašenje, razno orodje pa tudi zaščitne maske in še marsikaj drugega morali imeti v vsaki družini.

Samozaščita je torej stvar vseh nas, tudi tistih, ki so vojaški obvezniki za vojno razporeditvijo in ki često menijo, da se jim ni treba ukvarjati s samozaščito, kot da so pred nesrečo nedotakljivi.

Jože Ješe

Odškodnina za nesreče pri delu

V naši organizaciji združenega dela je vse več delavcev, ki po nesreči ob delu uveljavljajo zahteve po nadomestilu za škodo v zvezi s to nesrečo. Pogosto se srečujemo z delavci, ki o svojih pravicah in zahtevah s področja nepremoženjske škode prav malo vedo. V praksi prihaja tudi do hude krvi, ko si ponesrečeni delavec poišče pomoč za uveljavitev škode pri sodišču, namesto da bi mu v delovni organizaciji pomagali uveljaviti poravnavo škode. Da bi se izognili morebitnim tožbam organizacije združenega dela s prizadetim delavcem, bi morali v samoupravnem aktu zapisati, kdaj in kako bomo nadoknadili nepremoženjsko škodo ponesrečenemu delavcu.

Treba je omeniti, da na višino odškodnine vpliva razvrščanje telesnih poškodb v skupine, in sicer:

- zelo lahki primeri — I. skupina (udarnine, podplutbe in drugo);
- lahki primeri — II. skupina (enostavni zlomi, pretres možganov in drugo);
- srednje hudi primeri — III. skupina (prelom več reber, izguba enega ali več prstov in drugo);
- hudi primeri — IV. skupina (poškodbe oči z motnjami vida, izguba več kot 6 zob in drugo);

— izjemno hudi primeri — VI. skupina (izguba obeh očen, popolna oglušitev in drugo).

Zelo pomembno pa je za delavce, da vedo, v katerih oblikah nepremoženjske škode je mogoče zahtevati denarno odškodnino. Sedanja pravna praksa ima na tem področju že dovolj jasna stališča, v katerih primerih je mogoče ponesrečencu priznati odškodnino. Sodišče priznava odškodnino za posamezne nepremoženjske škode v naslednjih primerih:

- za fizične bolečine in druge neugodnosti med zdravljenjem;
- za strah ob nesreči in bojazen glede uspeha zdravljenja;
- za zmanjšanje splošnih življenjskih sposobnosti;
- za skazenost;
- za izgubo ali zmanjšanje izgledov za uspeh;
- za duševno trpljenje ob smrti bližnjega svojca;
- za izgubo roditelja;
- za duševno trpljenje zaradi poškodb bližnjega svojca.

Opozarjamo še na zastaranja uveljavljanja odškodnine. Take terjatve zastarajo v treh letih, od časa, ko je oškodovanec zvedel za škodo in povzročitelja, v vsakem primeru pa v 10 letih od nastanka škode.

Vitimir Rems

Šport

AVTORALLY

V soboto, 16. septembra, je bilo v okviru delavskih športnih iger občine Radovljica na sporedu občinsko sindikalno prvenstvo v avtorallyju. Ljubitelji avtomoto športa so preizkusili svoje znanje, spretnost in iznajdljivost letos na razmeroma dolgi progi od Jesenic do Crikvenice. Letos prvič so na tekmovanju nastopili tudi Jeseničani. Občinska sveta sindikatov Jesenice in Radovljica sta se namreč domenila, da bosta skupaj organizirala tekmovanje v avtorallyju.

V soboto zjutraj se je tako zbralo na štartu na Jesenicah kar 72 moških in 24 ženskih dvojic, oziroma 192 članov sindikata iz 41 osnovnih organizacij sindikata. Med njimi je bilo tudi 8 moških in 1 ženska dvojica iz Verige.

Na kratko pogledimo, kako je potekalo tekmovanje. Proga je bila razdeljena na 6 etap, oziroma 6 časovnih kontrol. Povprečna hitrost v posameznih etapah pa je bila od 50 do 60 km na uro. Vsi udeleženci so vozili v eni kategoriji, ne glede na moč vozila. Proga je potekala po stranskih, manj prometnih cestah Slovenije in Hrvaške ter skozi turistične in iz NOB zanimive in znane kraje, in sicer: Jesenice—Begnje, Radovljica, Podnart, Naklo, Cerklje, Domžale, Litija, Žužemberk, Kočevje, Brod na Kolpi, Delnice, Fužine in Crikvenica.

Na progi so tekmovalci morali opraviti nekaj preizkušenj v spretnostni vožnji, na cilju pa so se preizkusili v zabavni igri pikado, ki pa pozneje zaradi nepravilnega točkovanja ni bila upoštevana pri določitvi vrstnega reda.

Za tekmovanje so se najbolje pripravili Elanovci in ženska ekipa Vezenin. Od naših predstavnikov sta bili najboljši dvojici Kelih — Okič in Knaflič — Tomšič iz TOZD industrijske opreme, ki sta zasedli 3. oziroma 8. mesto. Škoda, da med člani našega kolektiva ni večjega zanimanja za avto moto šport. Udeležba devetih dvojic je za tako številni kolektiv res premajhna. Iz mnogih manjših delovnih organizacij se je tekmovanja udeležilo več tekmovalcev kot iz Verige.

Organizacija tekmovanja, ki je bila zaupana AMD Radovljica, je bila odlična. Dobro je bilo poskrbljeno tudi za počutje tekmovalcev. Vsi udeleženci rallyja so prenočili v hotelu Omorika v Crikvenici. Tam je bila tudi razglasitev in podelitev priznanj najboljšim posameznikom ter ekipam. Ekipno je bil najboljši Elan, ki je zbral 102 točki pred Vezeninami (75) in Verigo (35).

Z nastopom naše ekipe smo lahko zadovoljni. Škoda je le, kot že rečeno, da je bila tako malo-

številna. Upamo, da bo prihodnje leto več ljubiteljev avtomoto športa, ki bodo preizkusili svojega znanja in iznajdljivosti za volanom združili tudi s prijetnim izletom v Crikvenico.

DELAVSKE ŠPORTNE IGRE

V tekmovanju OOS ali KOOS za celotno ekipno uvrstitev na sindikalnih športnih igrah 78 občine Radovljica je bilo dosedaj izvedenih že 9 prvenstev. Po 8. disciplini, plavanju, je bila v vodstvu Veriga.

Po avtorallyju pa so nas za 6 točk prehiteli Elanovci. Do kon-

ca leta so na sporedu še prvenstva v namiznem tenisu, odbojki in kegljanju. V teh treh disciplinah imamo torej še priložnost, da Elan dohitimo ali celo prehitimo. Sistem točkovanja je znan, upoštevana je kvaliteta in množičnost, saj vsak nastopajoči prinese točko. Torej na ostalih treh prvenstvih bomo nastopili s čimštevilnejšimi ekipami.

Trenutni vrstni red pa je takle:

1. Elan	1056 točk
2. Veriga	1050 točk
3. Iskra Otoče	609 točk
4. Vezenine Bled	384 točk
5. GG Bled	373 točk
6. LIP Bled	286 točk
7. Sukno Zapuže	232 točk
8. Plamen Kropa	198 točk
9. Iskra Lipnica	196 točk
10. Kemična Podnart	151 točk

itd.

V. F.

ŽEPNA KNJIGA — NOVOSTI

Decembra lani je izšlo v tej zbirki prvih 12 knjig v moderni opremi in vezavi. Hitro so si pridobile številne prijatelje in v tistih trgovinah, kjer jih niso skrili v kak kot, so nekateri najbolj priljubljeni naslovi kmalu pošli.

Letos izhajajo knjige v tej zbirki postopoma, doslej jih je izšlo osem, tik pred izidom je deveta, VOJNA ZVEZD, po kateri je bil posnet najuspešnejši znanstveno fantastični film vseh časov — knjiga bo prišla v prodajo ob istem času, ko se bo v naših kinematografih začel vrteti film.

Pred tem pa so že izšle knjige: SATTLER: Bitka na Neretvi — pričevanje o najbolj krvavi bitki jugoslovanskih partizanov,

ZORMAN: Draga moja Iza — sodobni roman domačega avtorja, PRIKRIL: Pekel na Pacifiku — boji med mornaricama ZDA in Japonske v drugi svetovni vojni,

WERTHEIMER: Kleopatra — kraljica, ljubimka in pustolovka na prestolu egipčanskih faraonov, SEGAL: Ljubezenska zgodba — svetovni bestseller, predloga znanemu filmu,

KONSALIK: V omami LSD — roman o sužnjih mamil,

CAPOTE: Zajtrk pri Tiffanyju — umetniško dognana sodobna povest, po kateri je bil posnet znani film, KOŠIČEK: Ljubezen, spolnost, sreča — nasveti seksologa in psihologa za življenje v dvoje.

Najcenejše knjige so po 30 din, večinoma se njihove cene gibljejo med 40 in 60 din, najboljše pa so po 90 din. To so cene, ki dosego komaj četrtino tiste cene, ki bi jo take knjige imele v normalni trdo vezani izdaji.

V GOSTEH

»Vidite, kadar sem sam doma, jem zelo malo. Kadar pa pridem v družbo, takoj dobim apetit.«
»Vi se samo počutite tako kot doma.«

SREČA

»Bilo je čudovitih, nepozabnih dvajset let...« se spominja Franci in potoži svojemu prijatelju Ivanu ob barskem pultu, »ko sva bila z ženo popolnoma srečna.«
»Kaj pa se je potem zgodilo?«
»Potem pa sva se spoznala.«

DELOVNA DISCIPLINA

Disciplina, delovna seveda, ne zame, ampak za soseda.
Opravi setev za prihodnjo žetev, gozd zasadi, potomcem standard zgradi.

DVE PRIJATELJICI SE POGOVARJATA

»Moj mož mi zadnje čase vse naredi: pazi na otroke, kuha, pere, pomiva...«
»Kako pa si ga pripravila do tega?«
»To najbrž ni moja zasluga — sam je nekje prebral, da je žena boljše seksualna partnerka, če ni utrujena.«
»Ja, pa je to res?«
»Ne vem, je preveč utrujen.«

SPORED KINA RADOVLJICA OD 30. 10. DO 30. 11. 1978

ZGODILO SE V MARUSIJU, mehiški barvni film, 30. 10. in 31. 10. ob 20. uri.

ROCKY, ameriški barvni film, 1. 11. ob 18. uri, 1. 11. in 2. 11. ob 20. uri.

MASČEVANJE TOMA HANTERJA, ameriški barvni kriminalni film, 3. 11. ob 20. uri, 4. 11. ob 18. uri.

HOPLA V POSTELJI, danski barvni zabavni film, 4. 11. in 6. 11. ob 20. uri, 5. 11. ob 18. uri.

POTOVANJE PROKLETIH, ameriški barvni film, 5. 11. in 8. 11. ob 20. uri, 11. 11. ob 18. uri.

TEŽKI DNEVI PODZEMLJA, francoski barvni krimin. film, 7. 11. in 9. 11. ob 20. uri.

JETNICE SAMOSTANSKIH ZIDOV, italijanski barvni film, 11. 11. in 13. 11. ob 20. uri, 12. 11. ob 18. uri.

OBRAČUN V KAČJEM KLANCU, mehiški barvni vestern film, 12. 11., 14. 11. in 15. 11. ob 20. uri.

VRNITEV PINK PANTERJA, angleški barvni film, 16. 11. ob 20. uri.

GUSAR Z JAMAJKE, ameriški barvni pustolov. film, 17. 11. in 20. 11. ob 20. uri, 18. 11. ob 18. uri.

ELITA MORILCEV, ameriški barvni pustolov. film, 18. 11. in 21. 11. ob 20. uri, 19. 11. ob 18. uri.

SREBRNA STRELA, ameriški barvni krimin. film, 19. 11., 22. 11. in 24. 11. ob 20. uri.

DVA DETEKTIVA, ameriški barvni film, 23. 11. ob 20. uri.

VIJOLIČASTI TAXI, francoski barvni film, 25. 11. ob 18. uri, 27. 11. ob 20. uri.

ABBA, švedski barvni film, 25. 11. ob 20. uri, 26. 11. in 29. 11. ob 18. uri.

TRI ŽENE, ameriški barvni film, 26. 11. in 28. 11. ob 20. uri.

DOKTOR POPAUL, francoski barvni film, 30. 11. ob 20. uri.

POCESTNICA, francoski barvni film, 29. 11. in 2. 12. ob 20. uri, 30. 11. ob 18. uri.

ČLANKE ZA ŠTEVILKO 11 SPREJEMAMO DO 14. NOVEMBRA 1978

NAGRADNA KRIŽANKA

IME:
TOZD:

		RENJI	VOKAL			GRŠKA ČRKA	PREDLOG
SLOVENSKA REKA				VEVO TAUFER		PRITOK DALTISKEGA JEZEZA	
NAZIV			MLEČNI PROIZVOD	ŽVEPLO		OZVEZDJE VELIKI - E -	
DANILO ČADEŽ		SOGLASNIK	HERSKA ELIOTA ZA TEKOVINE	FOJDA		INDUSTR. RASTLJIVA (PISI NAZAJ)	
ZADUSKI APARAT		VRATA		KISIK		RAZLIČNA VOKALA	
DUŠIK	ULČAR TOLE			ANGLEŠKI FIZIK WILLIAM THOMSON			
RIBJA JAJČECA				SOVIJETSKA ZVEZA		VOKAL	AVSTRILIJA
SRBSKO MOŠKO IME				SPREHLJEV. VITEZA		STARA ŽENSKA	HEDNET
KALIJ	TURČIJA	KRAJ PRI VRHNIKI	STAS				STAR SLOVAN LUKA V IZRAELU
ODPRTINA (SRBOHRV.)			AVAR				
REK				TARŠEN		100 m ²	
ŠPANIJA	30LSKA OCEVA			SOGLASNIK			SOGLASNIK VULKAN NA FILIPINIJIH
SREDOZE- MSKO DREVO	SAHOGLASNIK			GORSKI KOTOR		IME ERKE	
				NADALJE- VANJE OPISA		RIMSKA 5	P. H.

NAGRADE: 150, 2x 100 in 2x 70 din

Rešitve sprejemamo do 2. 11. '78

Za križanko, ki smo jo objavili v 9. številki VERIGE, smo dobili 78 rešitev. Nagrade so dobili: 150 din Radevič Ivo — kovačnica, po 100 din Strnad Stojan — skupne službe in Habjanič Nežka — kovačnica ter po 70 din Svete Lidija — skupne službe in Tonejc Dora — verigar. Pri žrebanju smo upoštevali kot pravilno rešene križanke, ki so imele odgovor na vprašanje »beotijec« EOT ali AON.

Ali veste?

— da v Sovjetski zvezi po uspešnih preizkusih gigantskega 180-tonskega prekucnika pripravljajo serijsko proizvodnjo tega velikega vozila?

— da se kupci osebnih avtomobilov posebno v Ameriki čedalje pogosteje odločajo za nakup avtomobilov z dizelskim motorjem. Pričakuje se, da bo leta 1985 kar 20 odstotkov vseh osebnih avtomobilov z dizelskim motorjem, medtem ko jih je sedaj komaj 1%.

— da je naš obrat sidrskih verig začel obratovati aprila 1961. leta?

— da je proizvodnja surovega jekla v letu 1975 znašala: Italija 11 milij. ton, Avstrija 3 milij., Zah. Nemčija 30 milij., Francija 18 milij., Belgija 9 milij. ton itd.? V Jugoslaviji pa smo v tem letu naredili 2,750.000 ton surovega jekla.

— da je po podatkih svetovne zdravstvene organizacije lani umrlo za kugo 67 oseb od 1447, kolikor jih je zbolelo za to nevarno boleznijo. Največ primerov so zabeležili v Vietnamu.

— da je v teku rekonstrukcija in modernizacija železniške postaje Jesenice? Zaključena bo leta 1980. Poleg preureditve in povečanja postajnega poslopja bo postaja imela kar 22 osnovnih prometnih tirov, ki bodo opremljeni s sodobnimi signalnimi in varnostnimi napravami. Ko je bila leta 1870 zgrajena jeseniška železniška postaja, je imela samo 3 prometne tire in enega skladiščnega.

— da je skupščina občine Radovljica naročila idejno študijo trase bodoče nove ceste Lesce—Bled—Bohinjska Bela in študijo vstopnih cest? Vse skupaj bodo posredovali krajevnim skupnostim in drugim zainteresiranim v javno razpravo.

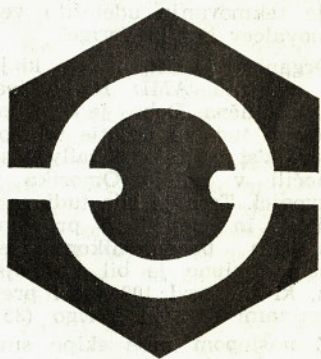
— da so v Franciji zgradili in preizkusili novo vojaško letalo »Mirage delta 2000«, ki stane 10 milijonov dolarjev. Francozi trdijo, da ta prestreznik po svojih taktično-tehničnih lastnostih prekaša najboljši ameriški in tudi sovjetski prestreznik MIG-25.

— da je povprečna starost zaposlenih v naši delovni organizaciji 35 let. Torej razmeroma mlad kolektiv, ki lahko pripomore, da se dosedanj hitri razvoj naše delovne organizacije uspešno nadaljuje.

— Da je najstarejša železniška šola na svetu v Leningradu. Ustanovljena je bila leta 1809 in je doslej dala nad 40.000 diplomiranih inženirjev raznih železniških strok. Danes na tej šoli študira okoli 13.000 študentov, predava pa jim kar 900 profesorjev.

— Da nekatere pomorske države uporabljajo svoje tankerje, ki so sicer namenjeni samo za prevoz tekočih goriv, za velika skladišča goriv, ki jih hranijo kot strateške rezerve. Na svetu je že toliko orjaških tankerjev, da mnogi od njih nimajo nobenih naročil za prevoz. Tako na primer ima samo Švedska kar 22 velikih tankerjev, katerih skupna nosilnost znaša 4,7 milijona brt brez dela, oziroma nimajo naročil za prevoz in, da bi vsaj delno zmanjšali velikanske izgube, jih uporabljajo za skladišča.

— Da imamo v Sloveniji nad 7000 km dobro utrjih planinskih poti, kar zgovorno priča, da je planinarjenje v naši republici dobro razvito. Te poti v našem lepem gorskem svetu moramo še bolj izkoriščati in manj preizkušati konjske moči avtomobilov, ki v dolini po cestah in mestih povzročajo toliko gorja.

Nič na svetu ni tako dobro razdeljeno kot pamet: vsak misli, da je ima dovolj.

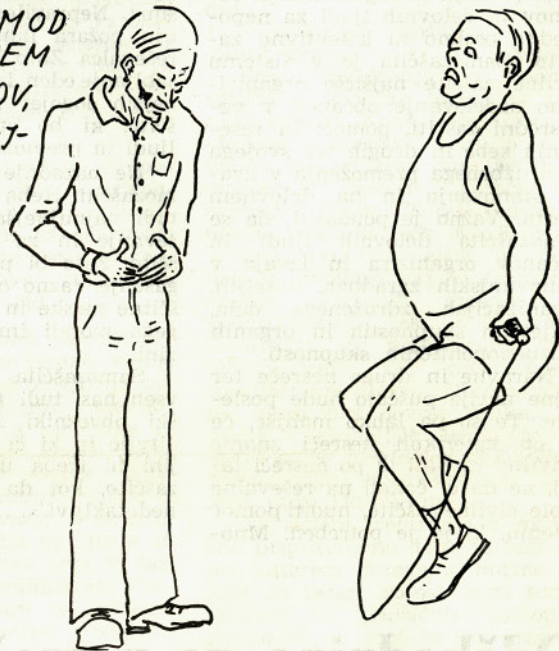
Vse, kar počenjaš, dobro premisli, šele potem se loti dela; če ne boš preudaril vseh možnih okoliščin, boš sicer z navdušenjem začel, pa boš moral delo opustiti in se osramočen vrniti. Če se lotiš naloge, ki ji nisi kos, ne boš končal niti te, niti tiste, ki bi jo zmožel.

Strogost in prisiljevanje sta nekaj hlapčevskega. Zato se z nasiljem nikoli ne more doseči tega, kar se lahko doseže z razumom, modrostjo in večino.

Komplicirane stvari poenostavljati je zmožnost genijev, preproste stvari komplicirati pa zmožnost norcev.

RECEPT ZA HUŠANJE BIRAD?
JAZ SEM ŠEL NAMORJE Z DRUŽINO
POTEM PA SEM OD
PRVEGA, KO SEM
PRIŠEL DOMOV,
PA DO PETNAJ-
STEGA; Z
LAHKOTO
SHUJŠAL DO
TE MERE.

Izreki — domislice

- Vsaka laž je kot kepa snega — čim dlje se kotali, tem večja je, ko obstane, se stopi.
- Morala žensk ima dva konca: radovednost in strah.
- Tisti, ki stori komu kaj dobrega, naj molči; tisti, ki mu je dobro delo storjeno, naj pripoveduje.
- Mirna vest je najboljši zglavje.
- Resnica je, da ljudem ne dene samo dobro, če so včasih prestrašeni, marveč je za napredek družbe nujno, da se večkrat prestrašijo.
- Nikoli se ne oziraj na to, od kod prihajaš, temveč glej, kam greš.

Brez dobre informiranosti delavca ne more biti njegove družbene osveščenosti in ne njegovega učinkovitega delovanja kot gospodarja — samoupravljalca. Med pomembnimi in objektivnimi težavami je dejstvo, da je delavec danes še premalo izobražen, premalo osveščen in premalo integriran v družbeno skupnost in seveda tudi premalo operativno informiran, da bi bil dovolj usposobljen za dejansko upravljanje in da bi se tudi sam imel za upravljalca.

Vinko Hafner

VERIGA je glasilo delovne skupnosti SŽ — Tovarna verig Lesce. Ureja uredniški odbor: Kozamernik Marjana, dipl. oec., Puhar Marjan, Vovk Franci, Sodja Ivanka in Bulut Niko. Odgovorni urednik prof. Janko Stušek, urednik Niko Bulut. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, pristo plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.